

paré.
Grammofon.
ecini: A nyugat
kus zenekar. Wag-
vieleböl.
diózenekar. 21.20:
v.
k és dalok.
gv. és kamarazene.
zv.
v.
nantikus hangv.
mmofon.

Defésék

fejű kóser tehén és
egy tehéntől fejű
Schwartz Ignácné
en. Reg. Ferdinand
ser házikoszt kap-
dásra is. Brassai u.
rattal szép uccai,
t szoba fürdőszoba.
p. Str. Gen. Berthe-
jó módszerrel jutá-
is. Cim a kiadóban
föbmétertartalmu
aból, jó állapotban.
Cim a kiadóban.
2 egymásbanyiló
fürdőszoba, esetleg
1-ré kiadó. Elisa-

nyelmébe! Üzlettel,
rendelkező, gyer-
menne 45-50 éves
Csak teljes című
jeligére a kiadó-
vasutas negyedben
sel, fiatal házaspár-
ilis jövőt tud bizto-
ket Róth Mór Caffé

anischen Sprache
ag gespeerten ge-
ndlung mit kost u.
heinrich Ehrenwald
d. Fágáras.

tor üzembővítés vé-
eladó. Megtekint-
l Hermann Reteag

helyiség, mely ipar-
alkalmas, azonnala-
ztosító Cluj, Regina

terések, kinek mon-
tánára hajlama van
előnyben. Lehetőleg
levelet „Tancospár-
serek.

im standard mű-
ADOLF:

mozgalom
tartalomról:
és következményei
modern zsidóság
árai a 20. században
Haam

dar fellépése
k és családások
k megteremtése
öröksége
gyénisége
b., stb.
: 120 lej
Z UJ KELET
TALYABAN

XIV. ÉVF. * SZAM 10
Cluj—Kolozsvár, 1931
január 14 Szerda
5691 ÉV Tebeth 25

Az Uj Kelet az egyetemes er-
és bántási zsidóság p
napilapja
Cikkeink utánnymoa
forrás megjelölésével
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Taxa po
platite in maner
No. 224.716 922

Ara 5 lej

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Keresik a paragrafust

A két legelterjedtebb román napilap: a Dimineata és az Universul között már napok óta szenvedélyes polémia folyik. A vita tárgyát a nyomozó hatóságoknak a vasgárdával kapcsolatos felfedezései képezik. A Dimineata ezeket a leleplezéseket szenzációsnak, sőt egyenesen törvénybeütközőnek tartja. Az Universul csak részben osztja a demokrata lap társ véleményét. A Dimineata úgy találja, hogy a vasgárda készülődései összeesküvés jellegével bírnak, tehát az állami, a társadalmi s a jogrend szempontjából egyaránt súlyosak és veszélyesek. Az Universul ezzel szemben úgy véli, hogy a vasgárda nem követett el komolyabb deliktumot. Ha el is követett, akkor a kormánynak már jóval ezelőtt megterelő intézkedésekkel kellett volna élnie. Ha eddig nem tette, úgy most már nincs meg az erkölcsi autoritása ahhoz, hogy ezt a szervezetet megrendszabályozza.

Nem akarunk ezuttal az Universul érvelésében foglalt logikai ellentmondások analizisébe belemenni. Csúpan megállapíthatjuk azt a közéleti viszonyainkra oly szomorúan jellemző tény, hogy akadhatott egy sajtóorganum, amely a vasgárda szervezetét védelmébe vette. Adott esetben a helyzetet súlyosítja az is, hogy az Universul főszerkesztője ugyanaz a Stelian Popescu, aki a legutóbbi liberális kormányban az igazságügyi tárcát töltötte be. Popescu ur a romániai Törvényesség és Igazságosság volt legfőbb öre, Jusztícia helytartója azon a véleményen van, hogy a letartóztatott vasgárdisták nem követtek el „komolyabb” deliktumot.

Hogy mi komoly és mi nem, az mindenesetre gusztsu dolga. Vannak emberek, akik határozottan állítják, hogy egy vasgárdaszerű szervezet, amely katonailag van megszervezve s alaposan berendezett löszerraktárak felett rendelkezik, föltöbb komoly dolog. Akadnak olyanok is, akik feltétlenül rossz néven veszik, ha valamely szervezet zavargásokat idéz elő, falvakat gyújtat fel, az államrend és a kormányzati forma megdöntésére törekszik és gyűlöletre uszít, de — mint mondtuk — ez izlés dolga. A volt igazságügyminiszter például a vasgárda akcióiban a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem tud etikai, politikai, vagy jogi szempontból „komolyabb” motívumokat felfedezni. (Es nem azért, mintha éretlen tacsokoknak tartaná a vasgárdistákat.)

Vannak azonban az országnak törvényei is. Igen szépen megfogalmazott, körülírt és kicirkalmazott törvények. A román corpus juris a legmodernebb jogelvek alapján épült fel. A büntető-kódexben példának okáért igen haladott kriminológiai elméletek érvényesülnek a Bün ellen esatába állított paragrafusok hosszú sorában. Az egyéni szabadság itt is, ott is beleütközik a szakaszok, paragrafusok és bekezdések áttörhetetlen látszó drótsövényébe. Az akarat-szabadság ártatlan báránként hunyáskodik meg ezekben a paragrafusokban, a Köz felsőbbrendű érdekei előtt.

A paragrafusok természetéből folyik az, hogy kategórikusak. Pontosan és félreértést nem tűrő hangon írják körül a büncselekmény tényálladékát s rideg kerülhetlenséggel írják elő a tényálladéknak megfelelő szankciókat. Stelian Popescu megengedheti magának azt a luxust, hogy kifinomult egyéni ízlését vegye figyelembe különböző akciók elbírálásánál. A paragrafusok azonban távolról sem olyan rugalmasak és hajlékonyak, mint az emberi agyvelő. Ha példának okáért a vasgár-

dát magánosok és hatóságok elleni erőszakkal, izgatással, lázítással, a fennálló kormányrendszer erőszakos megváltoztatására irányuló összeesküvéssel vádolják, ugy eme cselekedeteknek mindegyike pontosan beillik a büntető-törvénykönyvben vétségként, vagy büntettként feltüntetett tényálladékok valamelyikébe. És ha a paragrafusoktól függött volna, kétségtelen, hogy a vasgárda már régen nem üzhetné üzemeit. A kirakatablakok betörői, a zsidó járókelők inzultái ugyancsak megtalálták volna helyüket a paragrafusok között.

A baj éppen az volt, hogy a mi kitűnő törvényeink és szépen megfogalmazott paragrafusaink alkalmazása ilyen Stelian Popescu féle emberekre volt bízva,

akik a törvényes rendelkezéseket a maguk egyéni ízléséhez igyekeztek idomítani, ahelyett, hogy érvényt szereztek volna a paragrafusok rendelkezéseinek. El kellett jutnunk a löszerraktárak és a sorozatos merényletekig, amíg a hatóságoknak eszükbe jutott megemlékezni a törvény intézkedéseiről. A kormány — mint az állam végrehajtó hatalmának képviselője — egyelőre a jelek szerint megtette kötelességét. Házkutatásokat rendezett, letartóztatásokat fogatatosított. Két hét óta egyébről sem beszél az ország, mint a vasgárda detek tivdrámába illő földalatti készülődéseiről, titokzatos éjjeli összejöveteleiről. A letartóztatottak ma délelőtt a vádtanács elé kerülnek. A vádtanács, mint az állam igazságszolgáltatási hatalmá-

nak képviselője, hivatott ma dönteni a felett, hogy a letartóztatások indokoltak és fenntarthatók-e. Vagyis másszóval: törvénybe ütköző cselekedeteket követtek el a vasgárda tagjai?

Ha megtalálják a paragrafusok között a vasgárdisták büneinek helyét, akkor tudni fogja az ország közvéleménye, hogy ezuttal az államhatalom exponensei komolyan akarják teljesíteni azokat a kötelességeket, amelyeket az alkotmány, a fennálló törvények és egy megfelelően felfogott államrezon rájuk rónak. Ellenkező esetben ismételtlen ki fog derülni, hogy a letartóztatások, házkutatások tulajdonképpen görög tüzes szemfényvesztések voltak csupán s a kormánynak ismételtlen nem volt ereje arra, hogy kötelességét teljesítse.

Az „Universul” szerint a vasgárda nem követett el büncselekményt...

Ma dönt a vádtanács a hat letartóztatott vasgárda vezér ügyében

Jorga a közoktatásügyi miniszterhez intézett nyílt levelében tiltakozik az ellen, hogy a rektorokat és az egyetemi hatóságokat tegyék felelősé a diákok privat életéért

Január 22-én tárgyalják Socor merénylőjének bünperét

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Dimineata megállapítja, hogy a hatóságok intézkedései ellenére a vasgárda és a Mihai arkangyal szervezetek tovább folytatják tevékenységüket a régi királyság egyes városaiban. Így példának okáért Iasiban a vasgárdisták és az arkangyalisták több zsidó járókelőt brutalizáltak az uccán. A város falain hatalmas plakátok jelentek meg amelyekben a szervezet vezetői bejelentik, hogy nem hátrálnak meg és a hatóságok üldözése ellenére is folytatni fogják a harcot.

Bukarestbe rendelték a jasi rendőrprefektust

A belügyminisztérium utasításának megfelelően több regáti városban házkutatást tartottak a nyomozó hatóságok. Különböző olyan személnél, akikről felmerült a gyanu, hogy összeköttetésben voltak a jobboldali terrorszervezetekkel. Kiderült, hogy egy igen magas pozíció betöltő jasi köztisztviselő és a jasi rendőrség egyik vezető tisztje ugyancsak be voltak avatva a vasgárda készülődéseibe. A két tisztviselő nevét a nyomozás érdekében egyelőre titokban tartják. Mihalache belügyminiszter Bukarestbe rendelte a jasi rendőrprefektust, hogy jelentést tessen magának az újabb leleplezésekről.

Bucuresti-Bukarest, január 13. A bukaresti törvényszék vádtanácsa ma délelőtt fog dönteni az előzetes letartóztatásban lévő hat vasgárdista vezető további fogvatartása fölött. Az ügyészség a büntetőtörvénykönyv 19. szakaszának második pontja alapján emelt vádat Mihai Steliescu galaci vasgárdaparanosk, Lefter beresti ügyvéd, Nicolaie Totu cämpulungi, Horatiu Pop tordai, Constantin Danila borsai és Ioan Bana jasi vasgárdista vezetőik ellen. Ugyancsak eme paragrafus alapján emel vádat az ügyész-

ség Corneliu Zelea Codreanu főparancsnok ellen is, aki egyelőre nincs letartóztatva.

Követke-e el büncselekményt a vasgárdisták

A „Dimineata” mai számában válaszó az Universul minapi cikkére, amely szerint a letartóztatott vasgárdisták nem követtek el komolyabb vétséget. A Dimineata ismerteti, hogy milyen büncselekményekkel vádolják a titkos szervezetek tagjait, kifejti, hogy az elkobozott adatok és jegyzőkönyvek szerint a vasgárda és a Mihai arkangyal szervezetek összeesküvést szöttek a fennálló kormányrendszer erőszakos megváltoztatására, amely büncselekményt a kódex igen szigoruan bünteti. Ezenfelül ezek a szervezetek zavargásokat idéztek elő, izgattak és lázítottak az ország lakosságának egyrésze ellen, végül pedig a hatóságok és magánosok elleni erőszak vétségében is bünösnek találtattak.

Jorga nem kapott körrendeletet

Bucuresti-Bukarest, január 13. A közoktatásügyi minisztériumban ma délelőtt Costachescu miniszter elnöklete alatt értekezlet volt. Az értekezleten azt vitatták, hogy milyen szankciókat alkalmazzanak a terrorszervezetben működő középiskolai tanulókkal szemben.

A diákoknak az iskola falain kívüli magatartása nem tartozik az egyetemi hatóságok elé

Jorga professzor levelet intézett Costachescu közoktatásügyi miniszterhez. Jorga azt írja, hogy csodálkozva értesült a lapokból arról a körrendeletéről, amelyet a közoktatásügyi minisztérium intézett volna az egyetemi rektoraihoz a különböző anarchi-

kus szervezetekben résztvevő egyetemi hallgatók megrendszabályozása ügyében. Azt állítja Jorga, hogy ő, mint a bukaresti egyetem rektora, semmiféle hasonló tartalmu rendeletet nem kapott és reméli, hogy nem is fog kapni.

A diákoknak az iskola falain kívül tanúsított magatartása — írja levelében Jorga — nem az egyetemi tanárok, hanem kizárólag a rendfenntartó közegek hatáskörébe tartozik. Ha a diákok törvényellenes cselekedetet követtek el, úgy a rendőrség tartóztassa le és állítsa bíróság elé őket, hogy vegyék el méltó büntetésüket. Az iskolának azonban ezekhez semmi köze nem lehet.

Január 22-én tárgyalják Socor merénylőjének ügyét

Bucuresti-Bukarest, január 13. Constantin Dumitrescu, Socor főszerkesztő merénylője bünperének tárgyalását január 22-ére tűzte ki az ilfovi törvényszék. A tárgyalás és főleg annak kimenetele elé feszült várakozással tekintenek országpszerte.

A vasgárdával kapcsolatos nyomozás során egyébként ma délelőtt hét újabb letartóztatás történt.

A török külügyminiszter meghívást kapott Romániától — bukaresti látogatásra. Londonból jelentik: A British United Press kontantinápoli jelentése szerint a török külügyminiszter meghívást kapott a román kormánytól bukaresti látogatásra. Tefvik Rüzsy bey eleget fog tenni a meghívásnak. Konstantinápolyi diplomáciai körökben az a hír járja, hogy Románia a szovjettel a beszarábiai kérdés kikapcsolása esetén hajlandó lenne meg nem támadási szerződést kötni s ebben az ügyben való intervencióra a török külügyminiszter lenne hivatott.

Fantasztikus kommunista vád a kisebbségi ügyvédek ellen

Colfescu ügyész szerint a kisebbségi ügyvédek szívesen látják a kommunista propagandát, mely aláaknázza az országot

Heves vita Colfescu ügyész és dr. Fehér Dezső ügyvéd között Clotán kommunista agitátor perének tárgyalásán. „En őseim érdekeit, Önök más érdekeket védenek — mondja az ügyész

„Minket nem mellékcélok: a diplománk ültet a védők asztala mellé“ — mondja a kisebbségi ügyvéd

Cluj-Kolozsvár, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta annak idején az Uj Kelet, hogy a kolozsvári sziguranca detektívjei letartóztatták Clotán Stefan évek óta körözött kommunista agitátort, akit 1925-ben, a nagy kommunista per tárgyalásakor, amikor Kahána Mózes, Fónagy Sándor és társait ítélte el a hadbírósg, in kontumaciám 10 évben marasztalt el a hadbírósg. Clotán azóta sem került elő és a hatóságok hozzátartozói bejelentése alapján már halottá nyilvánították, amikor a sziguranca jelentést kapott, hogy Clotán Romániába érkezik, a bécsi kommunista központ utasítására, azzal a céllal, hogy kommunista röpiratokat terjesszen Romániában és igyekezzen életrekelteni a kommunista mozgalmat Erdélyben. Ez az információ közvetlenül a nagy szovjetkémkedés leplezése után érkezett a sziguranca és Clotán ezen az alapon a kémkedési ügyvel hozták összefüggésbe, melynek vádlottai ma is a vacaresti börtönben ülnek vizsgálati fogságban.

Clotán és a kommunista röpiratok

Clotán letartóztatása tehát annál is inkább nagy feltűnést keltett. Amikor Kolozsvárra érkezett, azonnal követtek a detektívek és abban a pillanatban tartóztatták le, amikor egy autóbusról szállt le, hóna alatt egy kommunista röpiratokat tartalmazó csomaggal. Clotán azonnal a rendőrségre vitték, ahol azonban

a szigoru vallatás ellenére is megtagadott minden felvilágosítást a nála talált röpiratok eredetéről.

Az eredménytelen kihallgatás után Clotán az ügyészségre szállították át, ahol mostanáig vizsgálati fogságban ült. Kedden vette tárgyalás alá a törvényszék harmadik szekciója Clotán perét, aki védőjéül dr. Fehér Dezső ügyvédet nevezte meg. A tárgyalást Crucin törvényszéki tanácselnök, táblabíró vezette, míg a vádat Colfescu törvényszéki ügyész képviselte. Clotán pere iránt különösen munkáskörökben általános volt az érdeklődés és a termet zsúfolásig töltötte meg a közönség, amikor Crucin elnök a tárgyalást megnyitotta.

Vita az ideológia és a tárgyi bizonyítékok körül

Clotán Stefan a vádirat felolvasása és a személyi adatok bementése után elmondta, hogy abban a pillanatban tartóztatták le, amikor az autóbusról leszállt. A nála lévő röpiratokról megtagadott minden felvilágosítást. Kijelentette, nem hajlandó elmondani,

A cionista irodalom standard műve
BÖHM ADOLF:

A cionista mozgalom

Kivonat a tartalomból:

Az emancipáció és következményei
A cionizmus és a modern zsidóság
A cionizmus előfutárai a 20. században
Achad Haam
Herzl Tivadar fellépése
Eredmények és csalódások
Az intézmények megteremtése
Herzl öröksége
Herzl egyénisége
stb., stb.

Ara: 120 lej

KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

hogy kitől és milyen célokra kapta, sem azt, hogy kinek kellett volna azokat átadnia.

Colfescu ügyész ekkor a következő kérdéssel fordult az elnökhöz:
— Hogy a törvényszék a vádlott bünyességéről meggyőződik,

szükségesnek tartom, hogy a vádlott ideológiai nézetét ismertesse.

Kérem az elnök urat, hogy ilyen irányú kérdéseket tegyen fel a vádlottnak.

Az ügyész e kérésére dr. Fehér Dezső a következőkben replikázott:

— Tiltakozom az ellen, hogy a törvényszék Clotán világnézetét ismerje meg, hogy ennek alapján hozza meg ítéletét. Ez a perrendtartásnak ellentmondó kérés, mert

a törvényszék nem ideológiai, hanem tárgyi bizonyítékok alapján kell, hogy meghozza ítéletét.

A pernek meg kell maradnia eredeti medrében és az ügyész urnak ez a kérése kitérítendő azt tulajdonképpen utjából.

Colfescu ügyész érdekes vádjai

Crucin elnök elfogadva dr. Fehér Dezső érvelését, nem tett fel kérdéseket Clotán világnézetére vonatkozólag. Clotán ezután továbbra is megmaradt tagadása mellett és semmit nem hajlandó vallani a röpiratokra vonatkozólag. A törvényszék ekkor elrendelte a bizonyítást, mire a sziguranca néhány detektívje vonult fel, akik tájékoztatták a törvényszéket Clotán letartóztatásának körülményeiről. A tanúk kihallgatása után Colfescu ügyész tartotta meg vádbeszédét és olyan kérdéseket érintett beszédében, amelyek a hallgatóságban és különösen a felvonult jogászokban a legkíméletesebb feltűnést kellették.

Szeretném volna — mondta az ügyész, — ha a törvényszék kimerítően meggyőződött volna arról, hogy Clotán világnézetileg kommunista. Ez irányú kérésemet a törvényszék dr. Fehér Dezső tiltakozására jónak látta elutasítani. Teljesen megértem dr. Fehér álláspontját, mellyel ezt meg akarta akadályozni, mert dr. Fehér kisebbségi ember.

aki épen ezért szimpatizál azokkal az anarchisztikus gondolatokkal, melyek Nagy-Románia aláaknáztát tüzték ki célul.

A vádbeszédnek ez a része kinos feltűnést keltett a hallgatóságban és dr. Fehér Dezső annak elhangzása után a leghevesebben tiltakozott az ügyész különös kitételei ellen:

— Furesáalom — mondotta az ügyvéd, — hogy az ügyész ur anarchisztikus vádakkal illeti Clotán és ugyanakkor maga is olyan kitételeket használ beszédében,

melyek nem szolgálnak egyebet, mint azt, hogy az igazságszolgáltatást anarchisztikus módon aláaknázzák.

A legmélyebb felháborodás hangján tiltakozom az ügyész ur kijelentései ellen és kérem az elnök urat, hogy ugy az ügyész ur kijelentéseiről, mint az én válaszomról jegyzőkönyvet vegyen fel, hogy annak alapján az ügyész ur ellen a törvényes lépéseket megtegyem.

Fehér dr. szavaira izgatottan ugrik fel Colfescu ügyész és a következőket mondja:

A kétféle lékör elmélete

— Mindig a legnagyobb elismeréssel adóztam dr. Fehér ügyvédnek és ki-

tételeimben nem akartam őt megbántani. En általánosságban beszéltem. Azt akartam mondani, hogy más lékörben élek én és más lékörben élnek a kisebbségiek. Engem az a cél vezet, hogy az

Lloyd George belép a munkáskormányba?

Valószínűtlen a parlament feloszlatása

London, január 13. Henderson külügyminiszter és Greenwood népjóléti miniszter, mint az Uj Kelet megírta, Manchesterben egy négyülékesen vettek részt, mely alkalommal hosszabb beszédekben világitották meg a kormány politikáját.

A két minisztert beszéd közben eleinte sűrűn megzavarták a teremben jelenlévő szélsőbaloldali radikálisok s csak miután a zavargókat eltávolították, tudták a miniszterek beszédjüket befejezni.

Henderson beszédében kiemelte azokat a parlamenti nehézségeket, amelyekkel a Macdonald-kormány, mint kisebbségi kabinetnek természetesen meg kell küzdenie. Arra a kérdésre, vajjon meddig fog a kormány a helyén maradni, Henderson azt válaszolta, hogy erre nehéz felelni. Mindenesetre nem hagyja ott olyan könnyen helyét a kabinet, mint ahogy ezt sokan remé-

lgyézi székéből őseim szellemét védjem, a kisebbségeket pedig egészen más cél vezeti, amikor a védők padjában ülnek. — Minket semmiféle cél nem vezet — riposztózott erre dr. Fehér Dezső —

minket nem mellékcélok, hanem a diplománk ültet a védők asztala mellé.

Teljes erőmmel tiltakoznom kell az ügyész ur szavai ellen, amelyek a kisebbségi ügyvédek tekintélyes karát ilyen ragalmakkal illetik.

A kiélesedő vitának Crucin vetett véget.

Colfescu ügyész végül megkövette dr. Fehér és a kisebbségi ügyvédi kart sértő kijelentéseiről,

mire a kinos botrány is befejeződött. A törvényszék miután végighallgatta Clotán kommunista védőbeszédét, melyet az utolsó szó jogán mondott el, ítélethezatalra vonult vissza, majd enunciatálta Crucin elnök, hogy a törvényszék január 16-án hirdeti ki ítéletét a perben.

lik — fejezte be felszólalását a külügyminiszter.

Egyébként politikai körökben is általánossá vált az a vélemény, hogy a kormány helyzete nem gyengült, sőt ma már alig tartják valószínűnek, hogy a Macdonald kabinet feloszlatja az alsóházat és kora tavaszra kiiratja az általános választásokat. Döntő jelentőségűnek tartják a kormány választási javaslatát, amely majd a választójogi reformot tartalmazza és előre láthatóan márciusban kerül az alsóház elé. Ettől a javaslatról függ, hogy a liberális párt tovább is támogatja-e a munkáspártot a kormányon.

Érdekes, hogy ezekkel a hírekkel egyidejűleg arról is hírek terjedtek el, hogy Lloyd George, mint Miss Margaret Bondfield munkaügyi miniszter utóda belép a kormányba, ezt a hírt azonban fenntartással kell fogadni.

Uj offenzívát kezd a vasut az autófuvarozás ellen

Mit hoz a január 15-én megjelenő kiegészített CFR-árutariifa

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Január 15-én megjelenik a CFR teherárudiszabásának javított kiadása, amely a tarifa életbeléptetése óta kiadott korrigáló intézkedéseken kívül számos módosítást is fog tartalmazni. Eredetileg arról van szó, hogy a vasut teljesen új tarifát fog kiadni, mert a vasut rájött a mostani díjszabás súlyos rendszertel hibáira, amelyeket közbeiktatott módosító intézkedésekkel nem lehetett megfelelően átdolgozni, holott az autófuvarozás versenyre a kisebb távolságokon súlyos károkat okoz a vasutnak. Miután a CFR vezérigazgatóját a zsilvölgyi szénbányák által indított politikai és sajtó kampány végül megbuktatta, a fuvardíjtarifa teljes átdolgozása elmarad.

A vasuti tarifa módosításához a CFR vezérigazgatósága statisztikát készített a rövid távolságokra szóló forgalomról. A statisztika eredménye tekintetében két egymással ellentétes felfogás van forgalomról. Az egyik vélemény szerint Vidrighinnek nem sikerült az autók konkurenciáját esőkenteni és ezért most a vasut a kisebb távolságokra feladott darabárúkdíjmenyek fuvardíját majdnem a rezsiköltség szintjében fogja megállapítani, de a kocsiakománnyok díjtételeit, miután ezen a téren az autó nem tud a vasutal versenyezni, változatlanul meghagyja. A másik verzió szerint a statisztika azt mutatja, hogy kis tá-

volságokon az 1930-ban megadott kedvezmények következtében a forgalom közel 100 százalékkal emelkedett a vasutnál, ami alighanem az utak rossz-aságának és a Rapid-tehervonatok beállításának is az eredménye.

Minden jel arra vall, hogy a vasutnál lassanként mégis kezd tért hódítani a kereskedői szellem és a CFR ki akarja szolgáltatni ügyfeleit. Nagyon szerény keretű között bár, de ma már a CFR is reklámmal széri a feleket magának, január 15-én pedig bevezeti azt a rendszert, hogy minden darabárúkdíjmenyt házhoz fog szállítani külön díj felszámítása nélkül, mert ezzel is ellensúlyozni akarja az autófuvarozás versenyét. Ezt az újítást egyes helyeken már eddig is alkalmazta a CFR, mint például Kolozsvár és Dés között, ahol 60 kilométeres távolságon a vasut ma már olcsóbban szállítja háztól-házhoz a darabárut, mint az autó. Szó van arról is, hogy a CFR további lépéseket fog megtenni az autófuvarozás konkurenciája ellen. Kérni fogja a pénzügyminisztériumot, hogy az autófuvarozók által az áru átvételéről kiállított elismervényeket is tegye bélyegkötelesekké, mint ahogy a vasuti fuvarlevelek is azok, vagy pedig a rövid távolságokon a fuvarleveleket is mentesítse a bélyegilleték alól, amely nemcsak erősen megdrágítja a teherszállítást, de sokszor többre rug, mint a fuvardíj.

Zöld szöveg

Raktáral

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítójától sok szó az azért, mert a cikk, mely klatlanul, vag kerülő áruk vámmentes p nek adomént olyan hatóság a „fekete” perzsaszönye bevinni. Az hatóságai háj szönyegek ell előkelő koloz ban lombard „bizonyítottá hogy azok

Nem tudja ság-e ez, vag berek, akik nek az orszá tokat ébreszt délelőtt meg lalás, ahol is tani, hogy az geket csempé ba. A perzsa fejlett ma m divattá lett, perzsaszönye fel, hogy há ként drága á ra a háziip nyen le is e krízis ellené tatkozik mos gek iránt.

A get

Lehet, hogy vetkeztében szönyeg cse szükségese fo ról, hogy fo sérjék a pe azonban nem nyomon min lón és eladó senek annak adott, vagy „zöld”-e, vag eszünkbe jut ott két félne egyik, aki be dig az, aki ne pész átlépi a tárt. Nem sz nem árverése szett árut, l hivatalnál. I kellős közep keresik a cse lékize van: gyártás imp együtt jár a sem kellemes

Cse

Ma délelőt verést tüzte amelyeket T lombardirozo 125 ezer lej darab szönye nem tudta ki nak számát az árverésen amellyel a l Pordea közjött árverés jelent a k tisztviselője, sal, hogy a s lefoglalták a kézletet.

Dáv

a szegény z bankár életé sőtől bukás regénye az sike Ára Ára Kapható az

Gyermek fürösztéshez **Höfer** szappant használjunk

Zöldszesz után most „zöld” perzsa-szönyeget keresnek a vámhatóságok

Raktárakban és nyilvános árveréseken csempészett perzsa-szönyeget keresnek

Cluj-Kolozsvár, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A perzsa-szönyegekről sok szó esik mostanában. És pedig azért, mert a perzsa-szönyegek olyan árucikkek, mely könnyen besorozható árucikkek, melyek adózatlanul forgalomba kerülő áruk csoportjába. Lehetnek vámmentes perzsa-szönyegek és lehetnek adómentes szönyegek. És vannak olyan hatósági közegek, akik szeretnék a „fekete” perzsa-szönyeget és a „zöld” perzsa-szönyeget fogalmát a köztudatban bevinni. Az utóbbi hetekben valóságos hatósági hajszát indult meg a perzsa-szönyegek ellen és nemrégiben az egyik előkelő kolozsvári szállító cég raktárában lombardozott perzsa-szönyegekről „bizonyították” be a vámhatóságok, hogy azok „zöld” szönyegek.

Nem tudjuk hogy hatósági tulbuzgósága ez, vagy ténylegesen vannak emberek, akik perzsa-szönyeget csempészenek az országba. De különös gondolatokat ébresztett fel bennünk egy ma délelőtt megtörtént perzsa-szönyegek-foglalás, ahol ismét be akarták bizonyítani, hogy az árverésre kerülő szönyegek csempész uton hozták az országba. A perzsa-szönyegek-áru meg lehetőséget fejtett ma már Romániában, valóságos divattá lett, hogy magánházakban is perzsa-szönyegek-szönyegek székeltetnek állítanak fel, hogy házilág jussanak az egyébként drága szobadíszhez. A szönyegek ára a háziipar terjedésével jelentősen le is esett, de még a gazdasági krízis ellenére is nagyobb kereslet mutatkozik most az eredeti perzsa-szönyegek iránt.

A vámhivatal „zöld” szönyeget keres

Lehet, hogy ennek a keresletnek következtében kifejlődhetett a perzsa-szönyegek csempészése az országban és szükséges volna is a hatóságok részéről, hogy fokozottabb figyelemmel kísérjék a perzsa-szönyegek-forgalmát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy lépten nyomon minden perzsa-szönyegek vásárlón és eladón különböző iratokat keresnek annak bizonyítására, hogy az eladott, vagy megvett perzsa-szönyegek „zöld”-e, vagy „fekete”. Minduntalan eszünkbe jut hogy ahol csempészés van, ott két félnek kell együtt lennie: az egyik, aki behozza az árut, a másik pedig az, aki nem néz oda, amikor a csempész átlépi a csempészett áruval a határt. Nem szállító cégek raktárjaiban és nem árveréseken kell keresni a csempészett árut, hanem az illetékes vámhivatalnál. Mert ha pont Kolozsvár kellős közepében, nyilvános árverésen, keresik a csempészett, annak furcsa melléklete van: erőszakos „zöld” szönyegek-gyártás impresszióját kelti ez, ami együtt jár a közönség számára cseppet sem kellemes vexaturákkal.

Csempészett áru az árverésen

Ma délelőtt az Iliescu bankházban árverést tüztek ki perzsa-szönyegekre, amelyeket Tutuc bukaresti kereskedő lombardozott a bankházban. A bank 125 ezer lejt kölcsönzött tizenhárom darab szönyegre, a kereskedő azonban nem tudta kiváltani szönyegeit és azoknak számát ötvenre kerekítette ki, míg az árverésen behozza azt az összeget, amellyel a banknak tartozik. A dr. Pordea közjegyző jelenlétében megtartott árverés javában folyt, amikor megjelent a kolozsvári vámhivatal két tisztviselője, akik arravaló hivatkozással, hogy a szönyegek csempészett áruk, lefoglalták az árverés alatt álló szönyegek készletét.

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystíli bankár életének regénye fölemelkedésétől bukásáig. *Irene Nemirovsky* regénye az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek.

Ára füzve 136 lej,
Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

A jelenlévőkben kellemetlen benyomást keltett ez a lefoglalás, mely természetesen azonnal elriasztotta a vásárolni szándékozókat. A bukaresti kereskedő azonban az ügyességen számlákkal igazolta a perzsa-szönyegek nagyrészeről, hogy azok Romániában készültek, míg a többiekre vonatkozólag három napi haladékat kért, hogy Bukarestbe visszautazva magával hozza a szükséges számlákat. A szönyegek nagy

része így visszakerült az Iliescu bankházba és a vámhatóság felfedezése, miszerint az árverésre kerülő perzsa-szönyegek gyanús „zöld” színben tűnökölnek, egyelőre kudarcot vallott.

Az uccai szönyegek áru

Mindezeknek leírása azért válik szükségesé, mert bár mindenki helyesnek tartja, hogy a csempészések és az adózatlanul forgalomba hozott árukat le-

leplezzék, csak hogy azonban ha ilyenforma visszaélések történnek, akkor tessék a leleplezéseket ott kezdeni, ahol a bűnösök feltalálhatók. De nyilvános árveréseken és a szállító vállalatok raktárában nem bolond senki csempészett árut kitalálni a hatóság elé. Ezzel szemben országszerte házról-házra járnak állítólagos olasz alattvalók és különböző vidékről származó parasztok úgynevezett valódi szönyegekkel, amelyeknek csempészett, vagy adózatlan mivolta sokkal inkább feltételezhető, mint azoké az áruké, amelyeket a világ szemelattára árulnak mindenütt. Koncentrálja talán a vámhatóság buzgó figyelmét elsősorban a házaló szönyegek-re. És legfőképpen azokra a vámhatóságokra, amelyeknek éber figyelmét olyan gyakran kerülnek el az országba kerülő áruk rejtélyes megjelenése a határszélen.

Még mindig nem állapították meg az új CFR vezérigazgató személyét

Vidrighinnek vezérigazgatói állást ajánlottak fel a Resicánál

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok jelentése szerint Stan Vidrighin, az államvasutak volt vezérigazgatója rövidesen rekompenzálhatja magát elvesztett állásáért. A lapok úgy tudják, hogy **Auscinih**, a Resica elnökiigazgatója felkérte Vidrighint, hogy lépjen be Románia eme legnagyobb iparvállalatának igazgatósági tanácsába. Az sem látszik kizártnak, hogy Vidrighint a Resica vezérigazgatójává fogják kinevezni.

Vidrighin a CFR-től való eltávózása

alkalmával nyilatkozatot adott az újság íróknak, amelyben igyekezett hangsúlyozni, hogy ő egyáltalán nem eszálta fényes üzletet akkor, amidőn az államvasutak vezetését elvállalta. Ennek bizonyítására kifejtette, hogy egyrészt a temesvári villanyművek vezérigazgatója volt, ahol élethossziglani állást biztosítottak számára, másrészt pedig hét ipari vállalat igazgatótanácsának tagja volt. Ezekon felül pedig hivatását is gyakorolhatta, úgy, hogy mindent összevéve, évi 2 millió lejt meghaladó jöve-

delemmel rendelkezett. A CFR miatt azonban mindenről kénytelen volt lemondani. A Miscarea, George Bratianu lapja úgy értesül, hogy Vidrighin sármai alapítványok voltak, miután az összes vállalatok, amelyeknél valamely pozíciót töltött be, ismét felajánlották neki eddigi állását.

Az államvasutak új vezérigazgatójának személyére vonatkozólag csak **Mironescu** miniszterelnök határozása után fog dönteni a kormány.

Munkanélküli segély helyett általános munkakényszert akarnak bevezetni Németországban

Treviranus beszámolót mondott Brüning kancellár utjáról. Bojkott Böss volt berlini polgármester ellen

Berlin, január 13. Treviranus birodalmi miniszter tegnap a német rádióban beszámolót mondott Brüning kancellár keletporoszországi és sziléziai utjáról, amelyen Treviranus kísérte Brüninget. A Temps foglalkozik Brüning német birodalmi kancellár keletporoszországi és sziléziai utjával s azt hangoztatja, hogy a birodalmi kormány belpolitikai nehézségei miatt tolta előtérbe a határok revíziójának kérdését. A lap szerint Németország ezen az uton eredményre nem számít-

hat és ez a politika szakuccába vezet. Berlin, január 13. A birodalmi munkaügyi minisztérium általános munkakényszert tervez az eddigi munkanélküli segélyezés helyébe.

Tegnap a minisztériumban ankét volt, amelyen a munkaadók és a munkavállalók delegátusai egyöntetűen elutasították az álláspontot, amely a tervvel szemben.

A minisztériumban is eltérők a vélemények a tervezet sikere felől. Szakértők kiszámították, hogy az új rend-

szert évi 220 millió márkával terhelné meg a költségvetést, ami a takarékosági program végrehajtása idején nem kívánatos.

Berlin, január 13. Böss volt berlini főpolgármestert Allgauban igen kedvezőtlenül fogadták. Sem szállást, sem ennivalót nem tudott kapni. St. Hofenben hasonlóképpen járt s végre csak Hintersteinban kapott szállást, ahol nem ismerték a Sklarek-botrányban vitt szerepét.

Országos bányász-sztrájk fenyeget Angliában

A skóciai bányatulajdonosok nem fogadták el az állami döntőbiróság határozatát

London, január 13. Shinwell bányai miniszter erővel felszólítást intézett a skóciai bányatulajdonosokhoz, akik a bányamunkásokkal támadt konfliktusban nem akarják elfogadni az állami döntőbiróság határozatait. A miniszter figyelmeztette a bányatulajdonosokat, hogy ha ragaszkodnak mostani elutasító álláspontjukhoz, a kormány az eddiginél sokkal radikálisabb megoldást jelentő módszerekhez lesz kénytelen fordulni.

A kormány körében meg vannak győződve arról, hogy mindaddig nem lesz teljes béke a bányaiiparban, amíg a bányák megmaradnak a magánosok tulajdonában.

A cardiffi béketárgyalások megszakítása igen nagy izgalmat keltett a dél-walesi bányamunkások körében. Több helyen izgatott tömegek tüntettek a munkát folytató bányászok ellen, összeütközésre azonban seholy sem került a sor, mivel a hatóságok óvatosságból a rendőrséget több bányász-faluban megerősítették.

A lancashirei és ceshirei bányavidekek bányászszövetsége határozati-

lag kimondta, hogy esatlakoznak a dél-walesi bányászok harcához.

A határozat szerint abban az esetben, ha a dél-walesi kérdés nem nyerne rövidesen elintézés, a szövetség nem-

zeti bányászkonferencia összehívását fogja javasolni. A határozatot, amely országos sztrájkokkal való fenyegetést jelent, közölték a nagybritaniai országos bányászszövetséggel.

A spanyol miniszterelnök párbajt vívott Franco saragossai tábormokkal

A forradalmár repülőtest bányája a miniszterelnök egy rőpiratában családja sérelmét látta

Madrid, január 13. A spanyol fővárosban vasárnap az a hír terjedt el, hogy Berenguer tábornok-miniszterelnök szombaton párbajt vívott Franco tábornokkal, a saragossai katonai akadémia igazgatójával.

A párbaj állítólag azért történt, mert az ismert katonai pilóta-forradalom napján Berenguer rőpiratot bocsátott ki, amelyben foglalkozott Ramon Franco repülőőrnyag személyével és a rőpiratot a következő szavakkal kezdte: „Egy hibás születésű férfi...”

Francó tábornok, az eképpen aposztrofált forradalmár bányája, aki maga rendületlen híve a kormánynak, ebben a megjegyzésben családjának a megsértését látta és ezért elküldte megbízottait a miniszterelnökhöz, hogy tőle a sérelemért elégtételt kérjen. A miniszterelnök is megnevezte segédeit, akik kárpárbajban állapodtak meg. A párbaj szombatban a legnagyobb titokban Madrid egyik laktanyájában történt, de egyik fél sem sebesült meg.

junk

Egy zsidó antológia margójára

— Gerő László: Modern zsidó költők —

Ki vonja még kétségbe, hogy napjaink civilizációjának válsága nemesak kimondottan gazdasági válság, hanem a modern technika által felőrölt szellemi értékek válsága is? A modern gép nemcsak urait és birtokosait mechanizálta el, hanem rabszolgáit is. A géptechnika kétségkívül megjavította külső életünk feltételeit, az artermelésnek hihetetlen perspektíváit nyitotta meg, de ezzel egyidejűleg a bizonytalanságnak, a szellemi filozófikus elmélyülését záró társadalmi és kulturális válságoknak garmadáját zudította az emberiségre.

Rabindranath Tagore, a nagy hindu költő, nemrégiben egy cikket írt a rombadólt költészetéről, melyet szerinte korunk sebesség-kultusza hozott magával s mely szerinte az európai népek szentélyének határozott tünete. Tagore szerint fiatal fajunknál a szentélynek ez a megnyilvánulása sohasem fordul elő, mert a fiatal fajok vitalitása nem nélkülözheti a költői kifejezés szeretetét, a kontempláció gyönyöreiben való elmerülést. Ha az a lelki érzékenység, mely a költészetet gyakorlásához és élvezetéhez szükséges, elveszett — mondja Tagore —, akkor elhervadt az élet várája s elhervadt az élet értelme is.

Ha a zsidóságot a költészetén keresztül akarjuk megítélni, úgy minden elfogultság nélkül meg lehet állapítani, hogy a zsidó faj nem érkezett el a szentélynek arra a fokára, amelyet Rabindranath Tagore az európai népeknek tulajdonít. Ennek ellenére, hogy a zsidó nép egy rétege a keltetnél nagyobb súlytal vesz részt a modern gazdasági élet irányításában s egy másik bizonyos rétege a bibliai aranybörjű kultúrát modern viszonyok közé transzponálta: a zsidóság széles rétegei, különösen az intellektuálisak és a nincstelenekek, ma is élő és eleven források a filozófiának és költészetnek, annak az emberi megnyilvánulásnak tehát, mely a világot nagy egységében és bonyolult összefüggéseiben szomjazza megismerni. A zsidó szellem, legalább is az európai értelemben vett zsidó szellem legtekélyesebb mai relikviája: Einstein, aki a tudományban is a sferák titkait kutatja, tehát bizonyos tekintetben egy sikon fut az elvontságok, az intuíciónak erejétől izzó költészetrel.

Keyserling, a modern filozofia német filozófus szerint csak az aktivitásban elrongyolódott népek dekadensnek, a passzívak sohasem lesnek az. Talán, a zsidóságra vonatkoztatva ezt a kijelentést, nagyon is igazán van Keyserlingnek. A zsidóság évszázadokon keresztül, éppen elnyomtatásánál fogva volt passzív kontemplációra kényszerítve, akár csak a hindu, vagy a kínai nép. Lelkiségeinek eleven gyökerei ezért nem szakadhattak ki s tlan ez az oka annak, hogy Heintől kezdve egészen Ivan Gollig, a zsidóság, egy európai, mint keleti vonatkozásban, a modern líra legreprezentatívabb és legeredetibb egységét tudta kitermelni.

Budapesten, a Herzl-könyvtár kiadásában egy kis füzetecske jelent meg, mely Gerő László kitünő fordításában a világviszonylatban legkiválóbb modern zsidó költők legjellemzőbb lírai darabjait foglalja magában s mely jellemző dokumentuma annak, hogy minden szán dékoltás nélkül is mennyire éppen a költészet az, melyben egy faj, vagy egy nép lelki habitusa, minden gátlás nélkül meg tud nyilatkozni; meg tud nyilatkozni minden akart, vagy akaratlan mimikri ellenére is. Ezek a költemények, bár megérzik rajtuk a korszak lehelle, bár csak ebben a korban születhettek meg és a művészet erejével adják vissza napjaink tragikus külső és belső ellentmondásait, mégis egy kontemplatív nép érintetlen belső világát, élő pátoszát és kiolthatatlan profétai szomjuságát zendítik meg. Mélység és harag, kétségbeesés és a képek gazdagsága, elvontság és a realitások ellen feszülő harci kedv jellemzik ezeket a verseket, melyek mindennél hatásosabban dokumentálják az elnyomott zsidóság profétailag beállított lelkületét. Kevés nép akad ma a többi népek között, amelyik a modern élet forogtatásában annyira meg tudta volna őrizni költői vizualitását, mint a zsidóság s talán éppen ez bizonyítja annak a többször hangoztatott feltevésnek az igazságát, hogy a zsidóságban a realitások és

az elvontságok közötti hare ma is a leg-
elevenebb.

A kötetben helyetfoglaló költők közül André Spire, Edmond Fleg, Ivan Goll és Uriel Bierbaum azok, akik éppúgy benne gyökereznek korunkban, mint fajtájuk évezredek által kialakított lelkiségében. Mind a négy nagy költő, akiknek verseit, — bár egyelőre csak szemelvényeken keresztül is, — meg kell ismernünk, ha képet akarunk nyerni a zsidóság modern lelki és szellemi habitusáról. Különösen André Spire strofái azok, amelyek döbbenetes pátoszukkal lenyűgözik az olvasót. „Te vagy a kérdés, szüntelenül fájó, te vagy minden hű feleletem. Te vagy minden lángom és bágyadóm, te vagy a jaj, melytől zug minden templom s az örök nép, a vad, a nyomorult, mely él és tűr és meghal végtelen.”

Még csodálatosabb a tipikusan asszimiláns Ivan Goll költészete, amely valószínűleg biblikussá mélyül, amikor a faji emelkedés megszűnére téved: „A patriarchák áldozva beszéltek, angyalok hozták az ég válaszát, minden lány sírása bugó

Valási fanatikusok megostromolták és birtokba vették a Luzon-szigeti amerikai közigazgatási palotát és elégették az amerikai lobogót

Newyork, január 13. A Fülöp szigetek kormányzóságától érkezett jelentés szerint vallási fanatikusok felfegyverzett csoportja a Luzon szigeten levő Tayukasban megostromolta és birtokba vette a közigazgatási palota épületét s az amerikai lobogót homlokzatáról eltávolította és elégette. A karhatalom később

galambpár, szöke bárányka minden asszonyi vágy és vérszomjas harcosok durva nyomába bikkvér gözölgött bár fel az égre: az ünnepe, a mandulafák ligetében s a táncok az édes szőlőhegy ormán, ujjongó cimbalom-szóval koszorúzták meg az évet.”

Uriel Bierbaum a világháború költője, aki egy érzékeny idegrendszerű férfi vizualitásával, forró fantáziájával eleveníti meg, szinte remaque-i szélességgel az ideges lüktetésű lírában — a háború minden iszonyatát.

A kötetben néhány reprezentatív verssel van képviselve Avigdor Hammer, Hugó Zuckermann, Josef Holder és Vladimir Jabotinsky is. A fordító ezenfelül felvette a kötetbe Heine és Morris Rosenfeld néhány hervadtatlan szépségű költeményét is, minden bizalommal azzal a céllal, hogy a szellemi és lelki habitus közönségét és folytonosságát ezzel is dokumentálja.

Még egyszer: ez a kötet azt bizonyítja, hogy a zsidóságban minden ellenkező ráfogás ellenére, a lelki érzékenység nem hervadt el, sőt ellenkezőleg: teljes vitalitással lobog. Ez a vitalitás igazolja múltját és igazolja a jövőjét.

Salamon László.

Csehszlovákiában megalakították az országos zsidó pártot

A csehszlovákiai lengyelek, akikkel a zsidóság választási kartellben volt képviseltették magukat a pártalakuláson

Prága, január 13. A csehszlovákiai cionista szervezet legutóbbi konferenciáján elhatározta, hogy az év végéig megalakítja az egységes zsidó pártot. Január 6-ra összehívták Merischostraubba a csehszlovákiai zsidópárt első országos konferenciáját, amelyen több mint száz delegátus vett részt. A konferencián kimondották a párt megalakítását.

A konferencia tárgyalásait megelőzően az egyes országrészek delegátusai által alakított bizottságok üléseztek s megvitatták a párt alapszabályait. A konferencián dr. Angelo Goldstein elnök, dr. Margulies terjesztette elő a párt alapszabály-tervezetét. Az alapszabályok értelmében a párt élén kilenc-

megecséket kapott s az épületet visszafoglalta. A lázadók egy része a közeli kolostorban elbarrikádozta magát s onnan védekeznek az előnyomuló karhatalommal szemben. A harenak eddig tizenegy halottja van. Számos letartóztatás történt.

tagu végrehajtóbizottság és negyvenkét tagú központi vezetőség áll. A végrehajtóbizottság elnöke dr. Margulies Emil választották meg. A zsidó párt két képviselője, dr. Ludvig Singer és dr. Julius Reisz megbízást kaptak, hogy a cseh szociáldemokrata párttal igyekezzenek szoros együttműködést létesíteni.

A konferencia előestéjén mitinget tartottak, amelyen dr. Ludvig Singer és dr. Emil Margulies szólaltak fel. Dr. Singer kifejtette, hogy bár a zsidó pártnak számos választási kartell ajánlottak fel, egyedül a lengyelek voltak azok, akik hajlandóknak mutatkoztak a zsidósággal közös jelszavak alatt felvenni a küzdelmet.

Az állatkivitel csődje

A semmibevevés politikájának súlyos következményei Románia állatkivitelére

Cluj-Kolozsvár, január 13. A romániai állattenyésztők néhány hete egy tervezetben dolgoznak, amelyek alapján a kormányt bizonyos intézkedések megtételére akarják felszólítani, hogy az állatkivitel fellendítsék. Természetesen a probléma megoldását kizárólag kedvező kereskedelmi szerződések, melyek az export utját egyengethetnék, de teljes eredménnyel nem bízhatnak addig, amíg a belső állattenyésztés helyzete előnyös meg nem változik. Nem szabad figyelmen kívül hagyni ugyanis, hogy Románia állattenyésztése az utóbbi évek folyamán magától értetődő okok folytán jelentősen visszafelé fordult. Közvetlenül a háború után ugyanis a gabonának és különösképpen a búzának egy tartós konjunktúrája következett, ami elég volt ahhoz, hogy a gazdákat eltérítse az állattenyésztéstől, mely kiválték abban az időben korántsem jövedelmezett annyit, mint a földművelés. A gabona konjunktúrája elég huzamosan tartott, úgy, hogy az állattenyésztés teljesen elhanyagolt állapotba került s nem lehetett többé csodálkozni

azon sem, ha felsőbb helyen sem tanúsítottak nagyobb fontosságot annak, vajjon mi történik időközben Románia exportpiacával, jölehet érdemes lett volna törődni a külföld magatartásával, különösképpen pedig a kereskedelmi szerződésekkel. A semmibevevés politikája azonban csak azt eredményezte, hogy Közép-Európában Lengyelország és Jugoszlávia foglalták el a román exportpiacokat, még pedig úgy, hogy Románia Bécs és Prága vásáraitól teljesen kizorult.

Kétségtelen, hogy egészségügyi szempontból sem voltak szállítmányaink kifogástalanok s ez is elzárta állataink elöl a külföldre vivő utat. Az is igaz azonban, hogy a külföldi államok ezen tiltó intézkedései bizonyos mértékben onnan származtak, hogy Jugoszlávia kereskedelmi diplomatai az esztendő folyamán aláaknázták ez a talajt, úgy, hogy például Ausztria mindig sokkal enyhébben ítélte meg a jogoszláv exportot, mint a román. Mindennek ellenére azonban a helyzet még mindig nem olyan súlyos, mint amilyennek

látszik. Elég bizonyíték erre Olaszország példája, melyly sikerült nemrég szerződéses viszonyra lépniük. Alighogy ez megtörtént, az olasz pénz valóságos elárasztotta állatpiacainkat. Egy a közeljövőben megkötendő osztrák, illetve német kereskedelmi szerződés pedig olyan helyzetet teremthet, hogy elég okunk lehet, azt optimistikusan megítélni.

A kedvező exportkondíciókhoz azonban feltétlenül szükséges az állatok teljesítőképességének növelése. Elsősorban is arról van szó, hogy simmenthali, majd pinzgau és borideres fajtákat kellene beszerezni s ebben a tekintetben a kormány anyagilag nagyon jelentékeny mértékben lehetne állattenyésztőink segítségére. A szakértők véleménye szerint jobb volna németországi simmenthali fajtákat behozni, miután ezek jobbak, mint az eredeti svájci simmenthali tenyésztetek. Az állattenyésztők terve az, hogy a beszerző tenyésztőket Temesváron, Brassóban és Medgyesen kellene felállítani. Ezeknek a központoknak azután tenyészegységeket kellene felállítani, ami pedig a központok célját illeti, a kitűzött tenyészirány a bő tejhozam lenne.

Sohalígyen olcsó

könyvvásár

75%

árleszállítás

II.

Hugo Viktor: A tenger munkásai	32
Fél kötet	32
Révész Béla: A nagy börtön	12
Schnitzler: Beata asszony megalapítója	30
Frenssen: Anna Holman elsüllyedése	15
Szép Ernő: A világ köve	10
Szép Ernő: Élet halál	30
Gustave le bon: Az igazságok élete	40
Haeckel: A természet és ember	40
Osvald Vilmos: Bevezetés a természetfilozófiájába	40
Wells: A civilizáció megmentése	40
Bölsche: Az ösvilág	40
Fabre J. U.: A skorpio öngyilkossága	40
Borbély: Spiritizmus	50
Lampert: A Származástan	40
Kautsky: A Kereszténység eredete	70
Dr. Ferenczi S.: A Pszichoanalízis haladása	55
„ Ideges tünetek keletkezése és eltűnése	55
„ A Hízteria és a pathoneurozisek	40
Neuhlaus: A társadalmi kérdés	45
Ferrero: Az ókori civilizáció bukása	90
Hamsun: Ősi csillagok	15
Nietzsche: Zarathustra	45
„ Jón rosszan tul	45
Balanger: Bevezetés a növények élettanába	35
Mende: A Radioaktív anyagok	40
„ Elektron és atom	50
Aleramo S.: Szeretek tehát vagyok	55
Ferri Pisani: Szerelmek Amerikában	50
Ujhelyi: A szerelem forradalma	55
„ Akit a nők szeretnek	45
Benedek Marcell: Pokol járó Tar L.	35
Gábor Andor: Hét pillangó	45
Molnár: Pédának okáért, humoros könyv	30
Glyn Karier	55
„ Ez az ára	55
„ Tul az óceánon	50
„ Férfi és leány	50
„ Nagy feladat	55
„ Nagy pillanat	55
„ Ellentét	30
„ Római színjáték	30
„ Második Ambrosino	45
„ Acél és kova	45
„ Öt év mulva	45
Zola Emil: Jó polgári koszt	35
„ Az emberi bestia	40
„ A patkányfogó félkötet	60
„ A pénz	35
„ Igazság	45

■■■■■■■■

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Pes egy n

Az Ralea temi román írta a szerkesztel ka intenc tokban sára n

Nem akarok én beszélni. A tája napról-nap betegségektől en nerált indiánus fogalma egykor lentette. Ma ez forogott szó le solyt és vállvon emberekből.

Harminc-negy ifjúság egyértel tet, a rokonszer áradásával. Az közl trivialis olyan emberekn vibrált semmi modottság, csak egy kiömlésre diákok szocialis gel és lovagiass ták.

Ma, a megvá ban, a békének tény ünnepeim, degenerációjána tativ alakja Socor Emanoil tőjét, a Román lóknak egyik igazságosabb sebb figuráját.

Az emberiség ságos és voltak Volt korszaka gyűlöletnek. Eg ban kellett Soc poharat és a keresztet.

Ma is a tört ilyen fordulóp olyan korszakba ságot és az e nélkül nem érd tagadják és lá éhség, a szemé életörömök és a korszaka ez. H végső összeom számukra a fo egyszerű babor gyűlölettel kez különösen gyil árasztó tekinte lött, míg Ariel ten siránkozik Nem tartozon derek közé, me reakcióknak ah ban, amelyből története alkot jünk a rossz te zásáért? Vajj vagy felelősek tokért?

Éveken keres jó szót. De biz hogy nem tett ségünket. Egy sok beadták de geknél. Igaz, l gült. De a leg csaknem mind is igaz, hogy vunk erőtelni vissza hozzánk gyilkolása alk láttunk a harc des és a föld annyit hiabava diákokkal foly seink során ne impressziókn. ellenállnak. M az eszmével, s alkotott s a ku hetetlen lelki reknél?

Es kétségtele tásnak borzaln lenségben kell eszmével való gondolat megs hare objektív zontokban él l uja, vagy já igazság. Mit tettünk ködöt a sötét

Pesszimista jegyzetek egy merénylet margójára

Az alábbi cikket Mihail Ralea képviselő, jasi egyetem tanár, a legképzettebb román intellektuális egyike írta az Adeverulba, a lap fő szerkesztője elleni merénylettel kapcsolatban. A nemes intencióktól fűtött, gondolatokban gazdag cikk méltatására még vissza fogunk térni.

Nem akarok most az idealisták nyelvén beszélni. Az embereknek ez a fajta napról-napra pusztul, titokzatos betegségektől emészte, mint régi degenérált indiánus törzsek. Az „idealista” fogalma egykor a követendő példát jelentette. Ma ez az igazi értelméből kiforgatott szó legfeljebb fölüeny mosolyt és vallvonogatásokat vált ki az emberekből.

Harminc-nyolcvan évvel ezelőtt az ifjuság egyértelmű volt az emberszeretet, a rokonszenv, a nagylelkűség kiáradásával. Az életerő nem szolgált eszközül triviális szórakozások számára, olyan embereknél, akiknek idegein nem vibrált semmi kultúra, semmi elfinomodottság, csak bestialis vágyaknak egy kiömlésre váró feleslege. Akkor a diákok szocialisták voltak, regényességgel és lovagiassággal telt humanisták.

Ma, a megváltó születésének napjain, a békének és szeretetnek keresztény ünnepein, egy ostoba gyermek degenerációjának nagyon is reprezentatív alakja meg akarta gyilkolni Soeur Emanoil, az Adeverul fő szerkesztőjét, a Románia civilizálásáért harcolóknak egyik legtisztességesebb, legigazságosabb és legmeggyőződésteljesebb figuráját.

Az emberség történetében voltak változások és voltak organikus korszakok. Volt korszaka a szeretetnek és volt a gyűlöletnek. Egy ilyen gyűlölet-korszakban kellett Soocratesnek kiinni a méreg poharat és a Megváltónak viselnie a keresztet.

Ma is a történelem ritmusának egy ilyen fordulópontján állunk. Most is olyan korszakban élünk midőn az igazságot és az emberszeretetet, amelyek nélkül nem érdemes élni ezt az életet, tagadják és lábbal tiporják. A vörös éhség, a szemérmetlen vágyak, a kéjes életörömök és az eszme kigunyolásának korszaka ez. Hipochonder proféták a végső összeomlást jósolják be, mert számukra a folytonos fejlődés eszméje egyszerű babona csupán. A káosz a gyűlölettel kezdődik. A sötétség ereje különösen gyilkol. Caliban gyűlöletet árasztó tekintete uralkodik minden fölött, míg Ariel elhagyottan, elfeledten siránkozik egy sarokban.

Nem tartozom ezek közé a hipochonderek közé, mert hiszek az akcióknak és reakcióknak abban az egymást váltásában, amelyből az emberi társadalmak története alkotva van. De hogyan küzdünk a rossz terjedésének megakadályozásáért? Vajon mi, tanárok büntösök, vagy felelősök vagyunk-e a mai állapotokért?

Eveken keresztül prédikáltuk sokan a jó szót. De bizonyos és ma jól tudjuk, hogy nem tettük meg teljesen kötelességünket. Egyesek elhanyagolták, mások beadták derekukat az első nehézségeknek. Igaz, hogy a többség ellenszegült. De a legjobbak, a legkiválóbbak csaknem mindig meghallgattak. De az is igaz, hogy a nem egyszer a mi szavunk erőtlenségét és eredménytelenségét látva visszahozták. Manciu prefektus meggyilkolása alkalmával orgiás táncokat láttunk a holttest körül. Az elcsüggedés és a fáradtság veit erőt rajtunk annyira hiábavaló erőfeszítés után. A diákokkal folytatott magánbeszélgetéseink során nem egyszer az volt az impresszió, hogy süketen és dacosan ellenállnak. Mit is lehetett volna elérni az eszmével, szónokból és vágyakból alkotott s a kultúra számára megközelíthetetlen lelki struktúrájú fiatalembereknél?

És kétségtelen, hogy ennek a mentálisnak borzalmas okát a nagy műveltségben kell keresni. A könyvvel s az eszmével való barátkozás megpuhit, a gondolat megszeli, mert áthelyezi a harc objektívumát. Aki olvas, az horizontokban él és megérti, hogy az ő faluja, vagy járása még nem az utolsó igazság.

Mit tettünk mi, hogy eloszlassuk a kódot a sötét koponyákból? Megborzad-

va kérdezzük ezt ma magunktól. Mert ma már egy újabb borzalmas kérdés merül fel: milyen sors vár ebben az országban az igazi intellektuálakra?

Intellektuálnak nem azt az embert hívják, aki elolvasott néhány száz, vagy néhány ezer könyvet és azokat többkevesebb tehetséggel ki tudja adni magából. Intellektuel az, akit egy parancsoló szükségesség kényszerít arra, hogy megmondja az igazat, úgy, ahogy van, könyörtelenül és kegyetlenül. Bizonyosodott már nem egyszer, hogy az emberiségnek szüksége van erre a fajtára is. A hazugság nem mindig konzerválja a népeket. A grandomániából és a felfuvalkodottságból táplálkozó illuziókra hamarabb, vagy később rá-

szoktak fizetni a népek. Minden országnak szüksége van olyan emberekre, akik megmondják az igazat, éppúgy, amint szükség van orvosokra, ügyvédekre, vagy asztalosokra. Moris Barré mondotta a Dreyfuss-per idején, hogy „csak francia igazságok vannak”. Ezt a mondást egyesek egyszerű paradoxonnak minősítették akkor. Manapság azonban az efféle tanítások ragyogó karriert csinálnak. Mély konfliktust ásnak az örök igazság és a román igazság közé. Nemsokára még azt is meg fogják parancsolni nekünk, hogy ne higyük többé, hogy 2+2 egyenlő 4-gyel s hogy H²O víz képlete, minthogy ezek az egészségtelen megállapítások nincsenek összhangban egy nem tudom miféle hazafiassággal. És könnyen mártirokká válhatnak azok, akik Lavoisier, vagy Euclides posztulatumában hisznek, ha ezekről az igazságokról ki fogják sütni, hogy veszedelmesek a hazára.

És ha a sötétség és a gyűlölet lovagjai győzedelmeskedni fognak, akkor jön

majd a poggyászukat és mehetnek más. Az eszmét csirájában fogják elfojtani. A törvényen kívül helyezett intellektuálisok pedig, a haza ellenségei vehetik majd a podgyászukat és mehetnek más országokba, hogy ne zavarják itthon az egyedül patentírozott és engedélyezett igazság felséges csendjét. A gondolat rálép majd a száműzetés útjára, miután egészen a határig fogják kísérni a guny és a lehurrogás hangjai. Egyetlen ellentmondás sem fogja zavarni a hivatalos dogmák tökéletes nyugalalmát. És a mi hazánk boldog lesz. Mindenesetre egyetlen ország lesz ezen a plánétán, ahonnan kivészett az igazság mérgező növénye s az emberszeretetet gyáva gyengesége.

Mindazok tehát, akiknek a gondolkodás sürögősebb szükségesség talán, mint az éhséget csillapító darab kenyér, az eszme ártatlan és ártalmatlan mániákusai ahányan még vannak — jól vigyázzanak: fekete napok várnak rájuk. Ez az ő egyetlen „válságuk”. Intellektus védői: mozgósítsatok!

Szökött katonák rablóbandája vakmerő támadása a bukarest-galaci gyorsvonal ellen

Egy rendőrkomiszár utas lelőtte a banditák vezérét

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukarest-galaci gyorsvonalon vakmerő rablóbanda támadás történt az elmúlt éjszaka. Néhány katonaruhába öltözött egyén felrántotta egy másodosztályú фуlke ajtaját és a szokásos „pézt, vagy életet” felkiáltással az utasok pénztár-

cáit követelték. A vakmerő rablók szerencsétlenségére a фуlkében tartózkodott egy George Alesee nevezetű rendőrkomiszár is, aki revolvert rántott és a támadók közé lőtt.

Nagy pánik keletkezett az utasok között. A rablók menekülni próbáltak,

kettőt azonban sikerült közülük elfogni, mert a rendőrtiszt golyója megsebesítette Nicolaie Miloman szökött katonát, a banda vezetőjét, aki ilyenformán nem tudott menekülni, mire egy Petre Buda nevű társa zsványbecsületből melléte maradt.

Február nyolcadikán vonulnak be a hadkötelesek

A külföldön tanuló diákok tanulmányi szabadságait nehezíti meg az új törvény

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közelgő sorozások és bevonulásokkal kapcsolatban a hadügyminisztérium ma küldte szét első körrendeleteit. Ezek szerint a bevonulások ebben az évben az összes fegyvernemeknél február 8-án történnek, míg a szimbások március 15-én vonulnak be.

Az 1932-es korosztály sorozására vonatkozólag a hadügyminisztérium még nem adott ki részletes rendeletet. A sorozások már az új törvény szellemében fognak történni, amelyet 1930-ban szavazott meg a parlament. Az érdekeltek a törvényt a Monitorul Oficial 148-ik számában olvashatják. A sorozások ennek a törvénynek értelmében országsszerte március elsején történnek és ezek 70 napig tartanak, mely idő alatt az összes korosztálybeliek a később megjelenő rendelkezések által megállapítandó sorrendben tartoznak jelentkezni a hadkiegészítőknél.

Rendkívül fontos és közérdeklődésre számot tartó az új törvénynek az az intézkedése, mely szerint a tanulmányi szabadságok iránti kérvényeket nem a hadkiegészítők, hanem a felsőbb katonai hatóságok intézik. A belföldi egyetemeken való tanulás címen beadott kérvények a hadtestparancsnokságok mellett működő „Comandamentul Teritorial”-hoz küldendők, míg a külföldi egyetemeken való továbbtanulás végett előterjesztett kérvényeket a hadügyminisztérium intézi. Ez az intézkedés a hadkötelesek egészen nagy tömegét érinti és pedig eléggé súlyosan, mert különösen a külföldi egyetemeken tanuló egyetemi hallgatók számára lényegesen megnehezíti a tanulmányi szabadságok megszerzését.

Nemkevésbé sérelmes intézkedéseket tartalmaz az új törvény a külföldön tartózkodó katonakötelesek sorozásáról. A törvény szerint, azok akik már két ízben részesültek tanulmányi szabadságban, a különböző követségek mellett működő sorozó bizottságoknál, harmadszor nem kérhetik már ugyanott, hanem a kívánt időpont-

ban meg kell, hogy jelenjenek a sorozó bizottságok előtt az ország területén, mert ellenkező esetben elvesztik tanulmányi szabadságukat és katonai szolgálatra alkalmasaknak lesznek minősítve.

Ez az utóbbi intézkedés elsősorban érinti azokat a szegénysorsú, külföldön tartózkodó egyetemi hallgatókat, akiknek arra sincs pénzük, hogy legalább egy évben egyszer hazajöjjenek szüleik meglátogatására. Ezeket a külföldön nélkülöző diákokat, akik az

itteni egyetemi viszonyok elől éveken ezelőtt menekültek külföldre, most arra kényszeríti az új törvény, hogy az iskolai év kellős közepén odahagyják az egyetemet, pusztán csak azért, hogy az itteni hadkiegészítőknél jelentkezzenek. Az eddigi rég bevált rendszer helyett, mely szerint a diákok a külföldi konzulátusoknál jelentkezhetek, most egészen érthetetlenül hozták ezt az új intézkedést, mely sok fölösleges pénzkidadásba kergeti a diákságot.

A radikálisok és revizionisták tiltakoznak a Cionista Világkongresszus elhalasztása ellen

Berlin, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Cionista körökben élénk vita folyik a februárra összehívott világkongresszus elhalasztásának kérdése körül. Mint ismeretes, a klaleionisták és a Hitachdunak egy jelentékeny része hajlanak a kongresszus elhalasztásának gondolatára felé, amely nek szükségességét hivatalos cionista körökben azzal indokolják, hogy a Jewish Agency és az angol kormány között a Fehér Könyvvel kapcsolatosan folyó tárgyalások még nem nyertek befejezést. Ezzel szemben a revizionisták a leghatározottabban tiltakoznak a kongresszus esetleges elhalasztása ellen. Richard Lieheim, a revizionista unió egyik alelnöke, levelet intézett a cionista világszervezet exekutívájához, amelyben tiltakozik az Actions Comitének január 14-re Londonba történt összehívása ellen. Lieheim szerint az Actions Comitét azért hívták egybe, hogy a kongresszust elhalaszthassák. Lieheim ezzel szemben arra hivatkozik, hogy ebben a kérdésben az Actions Comité már végleges döntést hozott, amelyet nem lehet megmáskítani.

Levelében Lieheim sorra veszi azokat az okokat, amelyeket hivatalos körökben a kongresszus elhalasztása

érdekében felhozhatnak. Kifejti, hogy nyilvánvaló volt, hogy az amerikaiak csak csekély számban lesznek képviselve a kongresszuson, mégis elhatározták annak megtartását. Ami pedig a kormány és Jewish Agency közötti tárgyalásokat illeti, nyilvánvaló az, hogy ezek a tárgyalások február végéig nem fognak kedvező eredménnyel záródni.

A radikális cionisták szervezete cáfolja azt a hírt, mintha a radikálisok követelték volna, hogy képviselőjük, dr. Nachum Goldmann vonuljon ki a cionista szervezet politikai bizottságából. Ezzel szemben a radikális cionisták hangsúlyozzák, hogy a kongresszus februárban való megtartását, a súlyos pénzügyi helyzet ellenére is, szükségesnek tartják és amennyiben az Actions Comité másképpen határozna, úgy fel fogják szólítani Goldmannat a politikai bizottságból való visszavonulásra.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYABAN

tek erre Olasz-
l sikerült nem-
zonyra lépniük.
at, az olasz pénz
ta állatpiacain-
ben megkötendő
et kereskedelmi
helyzetet terem-
lehet, azt opti-
ndiciókhöz azon-
sége az állatok
növelése. Első-
szó, hogy sim-
auí és borideres
erzni s ebben a
y anyagilag na-
tékben lehetne
ségére. A szak-
nt jobb volna
nthali fajtlakat
jobbak, mint az
nthali tenyész-
terve az, hogy
peket Temesvá-
edgyesen kelle-
k a központok-
yesületeket kel-
edig a közpon-
tírozott tenyész-
enne.

OLCSÓ
ÁR
%
Elitás

munkásai 32
örtön 12
ny mega fia 30
n elsúlyedése 15
ve 10
30
zságok élete 40
s ember 40
s a természet 40
gmentése 40
40
ngyilkossága 40
50
an 40
ség eredete 70
choanalizis 55
ek keletke-
nése 55
s a patho-
40
kérdés 45
záció bukása 90
15
45
45

övények 35
nyagok 40
m 50
hát vagyok 55
Amerikában 50
rradalma 55
retnek 45
jártó Tar L. 35
ngó 45

t, humoros 30
55
55
55
50
55
55
30
30
rosine 45
45
45
45
45
45
45
45
45

könyvosztályá-
vagy az összeg
ett szállítunk.

Marmetti a futurista költészet megalapítója után most a makaróni ellen hirdet keresztres háborút

A futurizmus hőse meg akarja reformálni a konyhaművészetet is

Róma, január 13. Marinetti, a futurizmus apostola most általános megfélemlésre nemcsak az irodalom és a művészetek terén akarja megreformálni az emberi izlést, hanem olyan kérdésekben is új irányba akarja terelni a világot és elsősorban honfitársait, amik lényegesen szélesebb rétegeket érintenek, mint a festészet, szobrászat vagy irodalom és színjátszás. Marinetti meg akarja reformálni a táplálkozást és hadat üzent az eddigi étkezési szokásoknak, az általánosan kedvelt ételeknek. Azzal kezdte reformjait, hogy keresztres háborút hirdet a makaróni ellen. Pusztulásra akarja kárhoztatni az olasz nép legsajátabb nemzeti eledelét... Ezzel természetesen nagyon veszélyeztetni népességét, de nem törődik vele, hanem elszántan harcol a konyha futurizálása mellett, programját általában örültségnek szokás nevezni, ami emellett még sok tekintetben az érhetetlenség homályába burkoiba kerül a nyilvánosság elé, bár nagyon ügyesen úgy állítja be a dolgot, mint aki nem is egy lapjában ferde irányzat vagy inkább hatalmasan kifejtett feltűnési vágy szolgálatában áll, hanem hazafias célokat tűz maga elé.

Felhívásának az az alapja, illetve főindoka, hogy a gyorsaság biztosítja az egyes ember fölényét másokkal szemben, tehát az olaszoknak arra kell törekedniük, hogy minél gyorsabbak legyenek. A nehéz ember nem lehet fürge, tehát könnyedségre kell törekedniük az olaszoknak és általában az embereknek, nem szabad elhizniok és le kell szokniok a makarónievésről, mert az egyenesen lassúságra nevel. A makarónievés erkölcselenség Marinetti szerint, mert téltéségre, lustaságra és közömbösségre szoktatja az embereket.

A modern konyhának teljesen szaktania kell a hagyományokkal és az a néhány ételrecept, amit Marinetti ajánl, tényleg arra mutat, hogy egy olyan gourmand állította össze azokat, akinek a fantáziája egyesíti Lucullus és más híres inyenck elgondolásait D'Annunzio sokszor képtelen szárnyalásaival. Hogy csak egy példát említsünk, nem lehet rossz a Marinetti-féle recept szerint elkészített szalonka, Vénusz mártással. Készítési módja a következő: Egy gondosan megtisztított szalonka belsejét apróra vágott sonkával és szalonnával töltjük meg, lábasban vajjal, sóval, borsal és más fűszerekkel egy tűfűtött süítőbe tesszük egy negyedóra. Ez alatt az idő alatt konyakkal öntözzük. A negyedóra elteltével más edényben olyan pirított kenyérszeletekre helyezük, amelyeket előbb rummal és konyakkal öntöttünk, az egészet bevonjuk nyers tésztaival (valószínűleg omolós vajjas tészta gondol Marinetti) és visszatesszük a süítőbe, hogy a tészta megsüljön. Külön kell elkészíteni a mártást, amihez marsalai és egyszerű, de finom fehér bor, továbbá különböző apróra vágalt gyümölcsök kellenek.

Tekintve, hogy Olaszországban is a legtöbb szegény ember meguntja a közönségesen megsütött szalonkát, valószínűleg hamarosan el fog terjedni a futurista ételrend, különösen, mert Marinettiék szigorúan ragaszkodnak

Ingyen

Iár az Athenaeum 1930 és 1931 ALMANACH

150+150 = 300 oldal, sok képpel, ha helyegben 20 lejt beküld, vagy 200 lejtért könyvet vesz és e hirdetésre hivatkozik.

LEPAGE

könyvkereskedés Cluj—Kolozsvár

ahhoz, hogy minden konyhában rendelkezésre álljanak a szakácsnőnek az ultraviolettsugarak, legyen ózontermelő gépe és kollodiális órlője, mert enélkül nem ér az egész semmit. Tud-

valevő, hogy Marinetti annak idején hadat üzent az egész maradi művészeteknek és tudományoknak, elsősorban pedig az akadémikusoknak, ellenben ma annál szívesebben mutatkozik az Accademia de Italia ragyogó egyenruhájában, háromszögletű kalapban, himzett frakkban, gyiklesővel az oldalán. Vajjon, ha a Vénusz-mártással elkészített szalonka megfekszi a gyomrát, nem tér-e titokban vissza a halálra itélt makarónihoz? Vagy ő maga hajtja végre a halálos ítéletet?

Külföldön fog összeülni a Stewart-cég és a román állam választott bírósága?

Bucuresti-Bukarest, január 13. A Dimineata meglepetéssel veszi hírül, hogy a Stewart-ügy választott bírósága esetleg külföldön fog összeülni. A lap konstatálja, hogy különböző iratokra és tanúkihallgatásokra lesz szükség, ame-

lyeket a legkönnyebben és legolesóbban Bukarestben lehet fogantatosítani és az egész ügy gyors lebonyolításának akadályá lenne a külföldön tartandó választottbírósági ülés.

Az indiai mohamedán vezetők elégedetlenek az alkotmányozó konferencia eredményeivel

Az angol király bucsukihallgatáson fogadta az indiai konferencia delegátusait

London, január 13. Az angol királyi pár ma a Buckingham-palotában bucsukihallgatáson fogadta az indiai alkotmányozó konferencia száz indiai delegátusát. A király minden delegátustól készírtással bucsuzott. Egy héten belül meg lesz a konferencia záróülése, amelyen MacDonalddal tart beszédet s ismertetni fogja a delegá-

tusok előtt, hogy Anglia Indiának milyen alkotmányt adhat.

London, január 13. Az indiai alkotmányozó konferencia eredményeivel elégedetlen mohamedán vezetők felkeresték Aga khánt és kérték, hogy ultimátumukat juttassa el MacDonalddal angol miniszterelnökhöz.

Kivégezték a tiszarévi arzénpör fővádlottját

Két percig tartott Kardos Mihályné kivégzése

Budapest, január 13. Szolnokról jelentik, hogy ma reggel 7 órakor kivégezték a tiszarévi arzényilkosság miatt halálraítélt Kardos Mihálynét. Kardosné az egész tegnapi napot és az éjszakát nyugodtan töltötte. A nap folyamán mellette volt a szolnoki református lelkész, aki a halálraítélt lelkére beszélt. Ma reggel háromnegyed hétkor vitték ki a bitófa elé, ahol nyugodtan hallgatta meg az ítéletet és feltűnő nyugodtsággal lépett a zsámolyra is. A kivégzési művelet két

percig tartott és a legnagyobb rendben folyt le. Az orvosok rövidesen megállapították a beállott halált. A börtön ablakaiból a foglyok nézték a kivégzést, köztük az arzénés per elítélte is, akik közül a reggeli szürkületben többen felsikoltottak a kivégzés pillanatában. A halálraítélt tegnap kappanust és huslevest kívánt, amit jóízűen elfogyasztott. Este szintén bő vacsorát kért, amit nyugodtan megevett és ezután elaludt. A kivégzést hetven ember nézte végig.

A jugoszláv bíróság kétszer ítelt halálra egy kétszeres bérgyilkost, de a semmitőszék mindkét alkalommal megsemmisítette az ítéletet

Most harmadszor ítélik meg a gonosztevő felett

Belgrád, január 13. A belgrádi semmitőszék szombatn foglalkozott másod ízben a kétszeres gyilkosságért halálra ítélt Petrosevics Dimitrije bogomili (Szerbia) földműves bűnperével.

Petrovics a Velez melletti Bogomil községben 1927-ben apja Petrosevics Atanacko felbujtására agyonverte fivérét és annak feleségét. A nyomozás során azután az is kiderült, hogy Petrosevics Atanacko megfojtotta saját négyéves Gyorgye nevű kislát is. Az öreg Petrosevics a büntény felderítése után néhány hónapra a fogházban meghalt, úgy, hogy az elsőfoku tárgyaláson, amelyet a veleszi törvényszéken tartottak meg, a vádlottak padján csak Petrosevics Dimitrije ült fivérével, Petrosevics Apasztollal, akit bűnrészes-séggel vádoltak. A tárgyaláson Petrosevics Dimitrije beismerte, hogy apja felbujtására meggyilkolta fivérét és annak feleségét. Aposztol tagadott és ki-

jelentette, hogy semmi része nem volt a büntényben, arról csak később értesült, de nem mert feljelentést tenni bátyja ellen. A bíróság Petrosevics Dimitrijét a két gyilkosságért egyenként husz évi fegyházra ítélte, az összbüntetést pedig husz évi fegyházban állapította meg, míg Aposztolt, akiről Dimitrije is azt állította, hogy nem volt része a büntényben, a bíróság felmentette.

A szkopljai fellebbviteli bíróság megváltoztatta az elsőfoku ítéletet és Petrosevics Dimitrijét, egyik gyilkosságért halálra, a másikért pedig 20 évi fegyházra ítélte. A bíróság az indokolásban kimondta, hogy nem fogadhatja el a gyilkosnak azt a védekezését, amely szerint a kétszeres gyilkosságot apja halálos fenyegetésére követte el. Az öreg Petrosevics annyira gyenge és beteges aggastyán volt, hogy halálos fenyegetését életerős fia nem vehette komolyan és a gyilkosságot nem követ-

Ügyvédi határ-időnapló 1931

Teljes angolvászkonkötésben 480 lej.

Vidékre utánvétellel küldi:
Lepage, Cluj

hette el csupán azért, mert apja halálával fenyegette meg. Aposztolt a fellebbviteli bíróság is felmentette.

A belgrádi semmitőszék, amikor első ízben tárgyalta ezt az ügyet, az ítéletet megsemmisítette és az iratokat visszaküldte a szkopljai fellebbviteli bírósághoz azzal az indokolással, hogy az ítélet téves. A fellebbviteli bíróság ugyanis Petrosevics Dimitrijét az egyik gyilkosságért halálra, a másikért pedig husz évi fegyházra ítélte. A semmitőszék kimondta, hogy az ítélet ebben a formájában hibás, mert ha valakit halálra ítélnék, akkor a halálos ítélet természetesen minden más ítéletet lehetetlen-né tesz. A semmitőszék Petrosevics Aposztolra vonatkozó fellebbviteli bírósági ítéletet is megváltoztatta azzal az indokolással, hogy Aposztolt nem lehetett azzal az indokolással felmenteni, hogy mint vérokon nem volt köteles jelentést tenni a büntényről, noha tudott róla.

A fellebbviteli bíróság az újabb tárgyaláson Petrosevics Dimitrijét újabb halálra ítélte. Aposztolt pedig ismét felmentette. A semmitőszék most újabb visszaküldte az ügy iratit a fellebbviteli bírósághoz azzal az indokolással, hogy az ítéletet a régi törvénykönyv alapján hozták meg, holott időközben már érvénybe lépett az új büntető törvénykönyv s az ítéletet ennek alapján kellett volna kimondani.

A szkopljai fellebbviteli bíróság ezek szerint a közeli napokban újabb ítéletet mond a borzalmas gyilkosság ügyében.

Két új Thomas Mann

Márió és a varázsló. Fordította Sárközi György. — Rendtelenség és kora bánat. Fordította Dormandi László.

Minden jó írónak vannak hívei, de Thomas Mannak szerelmei vannak. Akik áhitattal veszik kezükbe a mester minden új könyvét. Ennek az áhitatnak a kegyében készült a két kis Mann-regény magyar kiadása.

Márió és a varázsló egy kis olasz fűrdőhelyen lép előnk. A Grand Hotel, a kis pensió. A furcsa viszony a nyaraló idegenek és a „benszülöttek” között. Aztán megjelennek a plakátok, amelyek „Cipolla” hipnotizőr, búvész és ezermester fellépését hirdetik. Az előadás eleinte csupa móka, de az idill lassanként drámaivá sűrűsödik és egy revolver csattanásával kirobban a tragédia. A deris paszettel induló kép elsötétedése és a feszültség lenyugvó fokozódása a klimax felé: egészen ballada szerű. A kis regény tökéletes mestermű.

Rendtelenség és kora bánat ez a címe a másik kis regénynek, amely a gyermekvilágban játszódik le, egy német professzor családjában, az infláció, a márka zuhanása örült korszakában. A professzornak van egy nagy fia és egy nagy leánya. Szüleiket egymásközt az „aggastyánok” néven emlegetik. Nem is csoda.

A háború olyan szakadékot hasított a két generáció gondolkodásmódja között, hogy az öregek már mumiák a fiatalok közt. De a két nagy gyereken kívül van két kis gyerek is: egy fiúcska és egy kislány. Az első a mama, a második a papa kedvence. A „rendtelenség” egy házibál, amely felforgatja a villát. A „kora bánat” pedig a kislányt éri, akit a professzor ur feltékény szeretettel dédelget, de nem tudja megóvni attól, hogy a női ösztönök kivételesen korai szelője viharral kavargjon a kislány szívében a bál forró levegőjében. Szülők és gyermekek viszonyát, a gyermekek érzékeny lelkének megrázkodtatását így még nem rögzítette meg író. A lelki rajzban a művész ösztönzerű biztonsága a pszichoanalízis tudományos megállapításaival találkozik.

A két fordító, Sárközi és Dormandi, megtalálta Thomas Mann hangját. Mindkét fordítás finom munka. A Pantheon ízléssel és gondossággal adta ki. Ára egész vászonkötésben 258 lej, bőrkötésben 326 lej.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL LÁNDÓAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYBAN.

HI

Uj Kelet a bányási és Főszervező Felelős szerkesztő Bukarest Hátzsegi Erőltető után megjelölés

Autóval át jelentik: Eugène rizi és madridi attaséja egy köz elnöke autóval kereszttul a Kong kilométeres ut a vidékén fog keré egy újságíró is merész utra.

Tizenötmillió jelentik: A g hivatal statisztik 1930 decemberé száma az egész volt. Ebből Ném Angliában 2.3 262.000, Belgium 44.000, Danzigban 3200, Finnország 200.000, Norvég diában 46.000, J gyarországon 23.0 Csehszlovákiában 18.000. Az ameri ban 6-7 millió k küliek száma.

A Zsidó Nő u. 6 órakor a „Na Victorie 85 sz.) Eisler Mátyás ke sül gyászinnepé felkéri tagjait, a t sület iránt érd tisztelőit és barátá minél számosabba menjenek.

Védekezés a Berlinből jelentik igazgatósága új n ni annak a zava meggátlására, a gyakori a színház a plakátokon tudá házlátogató ingyen kát fog kapni a b

Gyilkolt az o gából jelentik: Községben egy Lu előadást tartott melynek befejezé májában gyűjteni parasztk között a nagy része nem a néger gunyos sze ket. Verekedés t an a fekete okku művész torkonrag vágta a földhöz, l meghalt.

Adományok a Losvári Zsidó Nő ez alábbi adomány sz Jenőné 100 lej, Dr. Sebesty lej, Steiner Izsóné lej, Frej Lajosné és édesanyja 500 le meje 200 lej. Összese

A villamos — esköz. Londonból kormány nemrégén ki az angliai közle kmulmányozására. A nult a célja, hogy jo mert teremtsenek A g most befejezte elmes jelentésben aról a kormányal bizottság azt ajánlja arbantartási költsé automobilstákka bizottság a villan lmi eszköznek ny ében és azt ajánlot villamoskoosikkal k akat teljesen újja modern forgalma elkül lebonyolítas al bírálja a vasut arifait tulmagasak pitja, hogy az an gen törődnek az ut entés végül földal ak építését javaso

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese Erdélyi és Bánsági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Autóval át a Szaharán. Párizsból jelentik: Eugène de Ligne herceg a párizsi és madridi belga követségeknek volt attitűdjével egy kongói gyarmati társaság elnöke autóval indult utra a Szaharán keresztül a Kongó vidékére. A huszezer kilométeres utat a Szaharán és a Csád tó vidékén fog keresztül vezetni. A herceg egy újságíróval is vitt magával erre a merész utra.

— Tizenötmillió munkanélküli. Genéből jelentik: A genfi nemzetközi munka hivatal statisztikai kimutatása szerint 1930 decemberében a munkanélküliek száma az egész világon tizenötmillió volt. Ebből Németországban 3,9 millió, Angliában 2,3 millió, Ausztriában 2,2 millió, Belgiumban százezer, Dániában 44.000, Danzigban 20.000, Észtországban 32.000, Finnországban 9700, Írországban 200.000, Norvégiában 8000, Hollandiában 46.000, Jugoszláviában 4700, Magyarországban 23.000, Romániában 36.000, Csehszlovákiában 61.000, Svájcban 18.000. Az amerikai Egyesült Államokban 6-7 millió között van a munkanélküliek száma.

— A Zsidó Nőegylet folyó hó 14-én d. n. 6 órakor a „Napközi Otthonban (Calea Victoriei 85 sz.) néhai Tótsztelendő dr. Eisler Mátyas kegyeletes megemlékezéséről gyásznapélyt tart. Tisztelettel felkéri tagjait, a társegyuleteket, az egyesület iránt érdeklődőket, a boldogult tisztelőit és barátait, hogy a gyásznapélyt minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

— Védekezés a színházi köhögés ellen. Berlinből jelentik: A potsdami színház igazgatósága új módszert akar bevezetni annak a zavargó köhögés ellen, a megfigyelésére, ami téli időben olyan gyakori a színházban. Az igazgatóság a plakátokon tudatta, hogy minden szín hálatagató ingyen köhögés elleni cukorkát fog kapni a büfében.

— Gyilkolt az okkultista néger. Prágából jelentik: A csehországi Seletic községben egy Lutz 'O'Brien nevű néger előadást tartott az okkultizmusról, a melynek befejezése után adományok formájában gyűjteni kezdte a jelen volt parasztok között a belepődjait. A nézők nagy része nem akart fizetni, mire a néger gunyos szemrehányással illette őket. Verekedés támadt, amelynek során a fekete okkultista az egyik földművest torkonragadta és olyan erővel vágta a földhöz, hogy ez a helyszínen meghalt.

— Adományok az Eisler-alapra. A kolozsvári Zsidó Nőegylet Eisler-alapjára az alábbi adományok érkeztek: Özy, Hárs Jenőné 100 lej, Salamon Jakabné 100 lej, Dr. Sebestyén József és neje 300 lej, Steiner Izsóné 100 lej, Reiter Józsefné 100 lej, Weisz Béla és neje 100 lej, Wertheimer Miksa és neje 100 lej, Dr. Pártos Ervinné 100 lej, Ritók Lajosné 100 lej, Dr. Lengyel Miklósné 300 lej, Szék Morné 100 lej, Dr. Krausz Imréné 100 lej, Wertheimer Samuné 100 lej, Hárs Mátyasné 100 lej, Schächter Gizi 100 lej, Török Erzsébet 100 lej, Aush Bella 100 lej, Frei Lajosné 100 lej, Radó Ernő és felesége 500 lej, Mandula Jenő és neje 200 lej. Összesen 3000 lej.

— A villamos — elavult közlekedési eszköz. Londonból jelentik: Az angol kormány nemrégiben bizottságot küldött az angol közlekedés kérdésének tanulmányozására. A kiküldetésnek az volt a célja, hogy jobb közlekedési rendet teremtsenek Angliában. A bizottság most befejezte működését és terjedelmes jelentésben számolt be munkájáról a kormánynak. A jelentésben a bizottság azt ajánlja, hogy az autót a közlekedés költségeinek kétharmadát az automobilistákkal fizetessék meg. A bizottság a villamosokat elavult formai eszköznek nyilvánította a jelentésben és azt ajánlotta, hogy sin nélküli villamoskocsikkal kell kísérletezni. Az autót teljesen újja kell építeni, hogy modern forgalmat minden nehézség nélkül lebonyolíthassák. A jelentés végül bírálja a vasutakat, amelyeknek a kifizetését a vasutaknak tartja és megállítja, hogy az angol vasutakon nem lehet törödni az utas kényelmével. A jelentés végül földalatti villamos vasutak építését javasolja.

Négy politikai bűnös kivégzése miatt a hindu nacionalisták hatalmas zavargásokat inszcenáltak Bombayban

Kelet-Afrikában is zavargást rendeztek a benseülöttek

London, január 13. Bombayban négy politikai bűnös kivégzésének híre nagy izgalmat keltett. A nacionalisták tömegei ellepték az utcákat, a közlekedést megbénították és zavargást inszcenáltak. A tüntető tömeg közuti villamoskocsikat borított fel s közúti zudított a kivonulatokat rendőrkre. A karhatalom többször sikertelenül kísérte meg a tömeg szétoszlását. 26 súlyos sebesültet szállítottak kórházba. A harc még tart. A nacionalisták a rendőrfőnök

autójának üvegablakait bevették s a szilánkoktól a rendőrfőnök és két főtisztviselő is megsebesültek. Karahiban is zavargás volt. A sebesültek száma itt 150, köztük ötvennek állapota súlyos.

London, január 13. A keletafrikai Nairobi-ban a kongresszust tartó benseülöttek és az angol karhatalom között összeütközések voltak. Több sebesültet kórházba kellett szállítani. A karhatalom letartóztatásokat eszközölt.

— HALALOZÁS. Tegnap számunkban egy végtelenül sajnálatos tevődésről érkező halálhírt közöltünk, amely Krausz Miklós, a köztisztviselő álló máramaroszigeti gyógyszerész halálát adta hírül. Csak természetes, hogy ez a híradás kizárólag annak a szomorú állapotnak tudható be, mely a romániai telefontársaságát jellemzője s mely nagyon sok esetben direkt lehetetlenné teszi, hogy nagyobb távolságokról pontosan megérthessük tudósítóink jelentéseit. Így fordulhatott elő, hogy özvegy Krausz Lajosné halálhíre helyett fiának, Krausz Miklósnak halálhíre közöltük. Özvegy Krausz Lajosné Máramaros társadalmában a legnagyobb közbecsülésnek örvendett s mindenütt jótékonyaságáról, agilitásáról ismerték. Özvegy Krausz Lajosné halála mindenütt a legnagyobb részvételt keltette s természetesen legmélyebben fiát, Krausz Miklós gyógyszerészt sújtotta.

— Árvis pusztított Transjordániában. Londonból jelentik: A transzjordániai El Akaba környékén az áradást a napok óta tartó esőzés okozta. Egész házsorok omlottak össze a városban. 1500 beduin hajléktalanná vált. A News Chronicle jelentése szerint a Vörös tenger partvidékén levő transzjordániai El Akaba városban és környékén árvis pusztított. Számos ház összeomlott. Több személy eltűnt. A városba vezető utak egy méteres víz alatt állanak. Több mint ezer juhot az ár elsodort.

— A Haggibbor vívószakosztálya f. hó 14-én, szerdán este félkilencor gyűlést tart a klubhelyiségben. Felkérjük tagjainkat, hogy az ügyek fontosságára való tekintettel menjen nagyobb számban jelenjenek meg. Vívószakosztály.

— Eljegyzés. Sándor Margitka és Löwy Gyula Cluj jegyesek.

— Újabb borzalmas földrengés Törökországban. Londonból jelentik: Konsztantinopoli jelentés szerint Anatóliában a Tus Göli és Kirili Gol tavak közötti hegyvidéken pusztító erdőrengés volt. Angora és Dél-Anatólia között mindennemű összeköttetés megszakadt. Attól tartanak, hogy az elemi csapás számos emberéletet követelt áldozatul.

— Felhívás a Haggibbor tornászait! Felhívjuk a Haggibbor tornászait és azokat, akik a klubban ezután tornáznai óhajtanak, hogy f. hó 15-én, esütörtökön este 9 órakor klubhelyiségünkben, Str. I. C. Bratianu (v. Király u.) 28. szám alatt feltétlenül teljes számban megjelenjen szíveskedjenek, mivel a szakosztály reorganizációjáról van szó.

— Szegeden tüntettek a munkanélküliek. Budapestről jelentik: Szegeden ma a munkanélküliek ezerszázados csoportja tüntetett a városháza előtt s munkát követelt. Többeszi sikertelen szétoszlátási kísérlet után végre a mellékutcákba szorították be a tüntetőket s azután szétzavarták őket. A város részéről sajnálattal jelentették ki, hogy a munkanélküliek jelen pillanatban segíteni nem tudnak, mert nem áll rendelkezésre pénz az inségmunkákhoz.

— Hetven angolai szövögyárban megállították a gépeket. Londonból jelentik: Burnleyben hetven szövögyárban megállították a gépeket, mert a vállalatok kizárták munkásaikat. Huszezer ember az utcára került. A munkaadók és a munkavállalatok közötti tárgyalások még folyamatban vannak. Az ipari terület több centrumában a munkások bígott hozzátartozói még istentiszteleteket tartatnak a tárgyalások kedvező kimeneteléért.

NAPRÓL-NAPRA

Kanada és Argentína buzakinálathoz újév óta Ausztrália is csatlakozott. A bevitelre szoruló államok még tartózkodóan viselkednek, mert arra számítanak, hogy még a máriknál is olcsóbb áron juthatnak a tengerentúli buzafeléslegekhez.

A Do. X. német óriásrepülőgépet kijavították. A gép készen áll az óceánrepülő utra. Christiansen kapitány kijelentette, hogy a Do. X. január 20-án indul a karáni szigeteken át a braziliai Port Natalba s onnan Rio de Janeiróba. A gép Délamerikából visszatérőben Newyorkot is utba fogja ejteni.

Párizsi jelentés szerint Badenből állandóan több száz főnyi német társaság érkezik nap-nap után Strassburgba, hogy a Remarque-filmet megnézzék.

A Daily Mail szerint a szovjet el akarja tüntetni a családi élet utolsó nyomait is. A kommunispartához tartozó dolgozók családtagjai részére a családfőktől elkülönítetten külön otthonokat állítanak fel, amelyek lakói közös konyhából nyernek majd élelmezést.

Tokiói jelentés szerint egész Japánban erősen alászállott a hőmérséklet. Több helyütt hatalmas hóviharok dúlhatnak. Az északi partvidéken tíz ember megfagyott. A tengeren is vihar dúl. Néhány halászhajó nem tért vissza a kikötőbe.

Az angol légi haderő gyarmati küldetésének megkezdte nagyszabású csapatzállító gyakorlatát Afrikán át Kairó és Fokváros között. Kairóban három nagy Wickers-típusú gép szállott fel a hosszú utra, mindenik gép fedélzetén 25 teljes felszerelésű fegyveres katonával.

Tegnap három repülőszerecséltenség történt Angliában. Két bombavető és egy kis harci repülőgép zuhant le és tört össze. Egyik bombavető gép Nottingham közelében, a másik Skócia déli részében járt szerencsétlenül, míg a harci repülőgép Délnyugat-Angliában zuhant le. Összesen négy katonai pilóta vesztette életét és három kaptak súlyos sebeket.

A newyorki Associated Press jelenti a braziliai Bahiából, hogy az olasz óceánrepülő légi flotta 11 hidroplánja ma reggel elindult a brazil főváros felé. A Rio de Janeiróig vezető 1400 kilométeres légi utat az olasz gépek a partvidék közelében teszik meg.

A lapok becslése szerint Csehszlovákia lakóinak száma az 1921-i népszámlálás 13 millió 600 ezres eredményével szemben most 14 éss félmillió.

Részvénytársasággá alakult át az Erdélyi Zsidó Árvagondozó Tricotage üzeme

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó programjának sarkalatos tétele volt mindig a gondozottaknak produktív irányban való nevelése, mely cél megvalósítása érdekében létesítette ipari kiképző műhelyeit s ezek között elsősorban a kolozsvári Tricotage kötszövő üzemet.

Ez a műhely rövid idő alatt oly jelentős fejlődést ért el, hogy kommersziális tevékenysége s egész keretei túlléptek egy altruista vállalkozásnak kereteit, miért is szükségessé vált a kereskedelmi életnek megfelelően a legalkalmasabb jogi formát választani. Ez a döntő körülmény, valamint az is, hogy mint Árvagondozó műhely a cégbejegyzést nem tudta adni keretei mellett megszerezni, arra indították a központi bizottságot, hogy az üzemet részvénytársasággá alakítsa át.

Az 1930. év végén még sikerült az összes fórumokon az elismertetést megszerezni s 1931. január 1-vel már az újonnan alakult Tricotage Rt. fejt ki működését.

A főrészvényesek továbbra is az új Rt.-ban az Erdélyi Zsidó Árvagondozó, illetve az American Joint D. C. maradtak.

i határ- ló 1931

nkötésben 480 lej.
vétel küldi:
e, Cluj

mert apja halállal
posztolt a fellebb-
mentette.

szék, amikor első-
ügyet, az ítéletet
az iratokat vissza-
lebbviteli bíróság-
ssal, hogy az ítélet
i bíróság ugyanis
az egyik gyilkos-
ásikért pedig husz
A semmitörzsek ki-
let ebben a formá-
ha valakit halálra
los ítélet természet
í téletet lehetetlen-
szék Petroszevics
fellebbviteli bír-
áltoztatta azzal az
posztolt nem lehe-
olással felmenteni.
nem volt köteles
ntényről, noha tu-

óság az újabb tár-
Dimitrijet újból
olt pedig ismét fel-
szék most újból
atit a fellebbviteli
ndokolással, hogy
rvénykönyv alap-
tt időközben már
büntető törvény-
nek alapján kel-

riteli bíróság ezek
ban újabb ítéletet
ilkosság ügyében.

nas Mann

Fordította Sárközi
ég és kora bánat.
andi László.

vannak hívei, de
rejmesei vannak.
kezükbe a mester
nek az áhitatnak
két kis Mann-re-

egy kis olasz für-
Grand Hotel, a kis
ny a nyaraló ide-
ek" között. Aztán
k, amelyek „Ci-
ész és ezermester
z előadás eleinte
ll lassanként drá-
y revolver esatta-
ragédia. A deris
elsőtétedése és a
fokozódása a kli-
ada szerű. A kis
rmű.

a bánat ez a címe
amely a gyerek-
gy német profesz-
nfláció, a márká-
gában. A profesz-
fia és egy nagy
áskózt az „aggas-
k. Nem is esoda-
adékat hasított a
odás módja között
nmiák a fiatalok
ereken kívül van
ficska és egy kis-
a második a papa
ség" egy házbál-
llát. A „kora bá-
ri, akit a profesz-
tettel dédelget, de
ai, hogy a női ösz-
ai szellője vihár
szívében a bál-
ök és gyermekek
gy érzékeny lelke-
gy még nem rég-
rajzban a művész
a pszichoanalízis
tásaival találko-

őzi és Dormándi,
n hangját. Mind-
ka. A Pantheon
ál adta ki. Ára
8 lej, borkötésben
DONSAGAI AL
OK AZ UJ KE
YABAN.

KÖZGAZDASÁG

Az Erdélyi Bank és a Casa Noastră tranzakciója az Erdélyi Bank nagykárolyi fiókjának átvételével

Az Erdélyi Bank felállította szatmári fiókját és ezzel kapcsolatban eladta nagykárolyi fiókját a Casa Noastră pénzügyi intézetnek

Cluj-Kolozsvár, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismertettük annak idején az Erdélyi Bank és Takarékpénztár kolozsvári pénzügyi intézetnek programját, amelyet mintegy két évvel ezelőtt Hargitay Bertalan vezérigazgató a bank igazgatósága nevében körvonalazott a sajtó részére. Ez a nyilatkozat kidomborította a bank vezetőségének azt a programját, mely szerint a bank a korábbi gesztióból fennmaradt kereskedelmileg kisebb jelentőségű piacokon működő telepeket likvidálja a bank és a nagyobb és kereskedelmileg fejlettebb géopontokon való fiókok felállítását vette tervbe. Ennek a programnak keresztülvitelét előzte az, hogy 1930. év elején a pénzügyi intézet megnyitotta az Erdélyi Bank temesvári fiókját, mely mindenben valóra váltotta a pénzügyi intézet hozzáfűzött várakozásait. De a pénzügyi intézet nem állt meg ennél és tovább építette programját, melynek újabb etapja az év elején az Erdélyi Bank szatmári fiókjának megnyitása volt és ezzel a nagyközönség pénzügyi igényeit ebben a városban is egy prosperáló új fiókteleppel látta el.

A nagy géopontokon történt fiókalkítások azonban csak egyik részét képviselték a pénzügyi intézet által adott programnak. Ezek a fiókalkítások egyébként is aktuálisá tették a program végső befejezéséért a tordai és nagykárolyi fiókok likvidálását, mert — bár az ezer a piacokon fennálló fiókintézetek eredményesen működtek, — a piacok fejlettebb kereskedelmi jellegénél fogva nem illettek be abba a koncepcióba, amelyet az Erdélyi Bank maga elé tűzött abban az elgondolásban, hogy az erdélyi bank fejlődésének útja kizárólag a nagykereskedelmi és ipari centrumokon vezet keresztül.

Mint ismeretes, a bank tordai fiókját a Transylvania Bank kolozsvári pénzügyi intézet vette át, beleolvastva annak aktívait és passzívait az eddig is fennálló Transylvania Bank fiókjába. A nagykárolyi fiókület átlagát viszont, eredményes tárgyalások után, a Casa Noastră szatmári pénzügyi intézet vette át. A pénzügyi intézet vezetősége dr. Pop Octavian vezérigazgatóval az élen felismerte az erők tömörítésében és a racionálisabb munkavégzésben rejlő termelési előnyöket és átlátta, hogy a Casa Noastră részére ez a tranzakció újabb nagy térhódítást jelent. Az Erdélyi Bank fiókjától átvett aktívák és passzívák beleolvastásával ugyanis a Casa Noastră jelentősen megnövelte kereteit és ilyenképpen fokozott mértékben áll a nagykárolyi és környékbeli ügyfelek jogos igényei kielégítésének rendelkezésére. A Casa Noastră nagykárolyi fiókját ezzel a tranzakcióval átvette az Erdélyi Bank nagykárolyi fiókjának kétemeletes bankpalotáját is, amelybe már át is költözött és itt fokozottabb mértékben folytatja azt a termelő munkát, amelyvel eddig is eredményesen felelt meg bankári hivatásának.

Ez a tranzakció újabb bizonyítékát szolgálja annak, hogy mindkét pénzügyi intézet részéről felismerték és átértékelték azokat a szükségességeket, amelyeket a magasabb gazdasági kívánalmak követelnek és egyben tanujelét is szolgáltatott a két intézetnek, hogy ugy az intézetek, mint vezetőik olyan harmónikus együttműködésben élnek, amely a mai gazdasági és hitelkörülmények idejében követendő példát szolgálhat a többi intézeteknek is arra, hogy hasonló tranzakciókkal tömörítsék erejüket és létrehozzák a gazdasági helyzet által megkívánt egészséges tökekoncentrációt.

Színház—Mozi

A Román Opera műsora

Szerda, január 14: Hoffmann meséi.
Péntek, január 16: Mignon.
Vasárnap, január 18: (délután). Hansel és Gretel (Jancsi és Juliska).
Hétfő, január 19: Gianni Schicchi és Doralice.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Ma este: Töltőtoll. Ma este mutatja be a színház Fodor Lászlónak, a Templom egere világhírű szerzőjének 3 felvonásos, öt képre osztott ragyogó vígjátékjándonságát, a Töltőtollat. Az új darab egyike az utolsó évek legnagyobb színpadi sikereinek, páratlanul ötletes meséje, pazar humora, kitűnő szerepei nálunk is egészen biztosan sikerre fogják vinni. A darabot Forgács Sándor rendezi, a főszerepekben Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Bárdi Teréz, Forgács Sándor, Balázs Samu, Nyerges Ferenc, Fülöp Sándor, Révész Lajos stb. alakítják. Az előadást holnap B. bérletben megismétlik s minden jel szerint a Töltőtoll állandó műsordarabja marad a színháznak.

Alvinci huszárok mozihelyárrakkal. Péntek este 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozi helyárrakkal adják az Alvinci huszárokat, ezt a rendkívül népszerű operett-Nádorral, Tompával, Ihással. Nádorral, Tompával, Ihással.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szerda: Töltőtoll. (Fodor László nagyszerű új vígjátéka. Először. 21. P. miérbérlet. Ssz. 141.)
Csütörtök: Töltőtoll. (Ujdonság, másodszer. 25. B. bérlet. Ssz. 142.)
Péntek: Alvinci huszárok. (Nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Ssz. 143.)

Szombat d. u. 3: Drótostót. (Huszári előadás, nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezeti: Tereza Bertalan tanár. Ssz. 144.)

Szombat este fél 9: Ártatlan Zsuzsi. (Operettreisz új szereposztásban, új betanulásban. 27. A. bérlet. Ssz. 145.)

Vasárnap d. u. 3: Iglói diákok. (Uj betanulásban, nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Ssz. 146.)

Vasárnap d. u. 6: Viktória. (Mérsékelt helyárrakkal. Ssz. 147.)

Vasárnap este 9: Frasquita. (Operettreisz új betanulásban. Rendes helyárrakkal. 26. B. bérlet. Ssz. 148.)
Hétfő fél 9: Marica grófnő. (Operettreisz, nagyon olcsó mozihelyárrakkal.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

KERINGŐKIRÁLY hangos attrakció PROLONGÁLVA

A Magyar Színház attrakciós nagy filmjének, a „Keringőkirály”-nak nagy és általános a sikere, amit az bizonyít, hogy az előadások látogatottsága napról-napra fokozódik, annyira, hogy a közönség nagyrésze jegy nélkül kénytelen távozni a színházról. Erre való tekintettel a mozgó vezetősége, anyagi áldozatot nem kímélve, a tervezett előadások mennyiségét megtoldotta s így a Keringőkirály egyelőre még két napig, u. m. szerdán és csütörtökön is műsoron marad, naponta három előadásban: 3, 5 és 7 órakor, rendes olcsó 20 és 10 lejes helyárrak mellett.

Weininger Ottó:

Nem és Jellem

Leszállított ára most egész vászonkötésben 222 lej.

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok

Szociálpolitika

Szociális kérdések

Gazdaságföldrajz

Irodalomtörténet

Film

Zene

Természettudomány

stb. stb.

1000-nél több címszó

100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegek közötti illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

**1500 lej helyett
600 lej és portó**

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

RADIOMUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szerda, január 14.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Francia lecke. 20: Svájci est. — 20.30: Svájci est. 20.45: Dalok. — 21.15: Hegedű. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: Morsetanfolyam. 4: Stumpf Károly előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozgezed zenekarának hangversenye. 6.15: Gergelyffy Gábor dr. no vellái: 1. Katóka. 2. A szakáll. 6.50: Olasz nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. Lehar: A mosoly országa. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: Munkásdalgylet hangv. 21.55: Jazz.

Berlin. 22.30: Táncczene.
Breslau. 23.10: Kabaré.
Frankfurt. 21.30: Grammfón.
Hamburg. 20: Puccini: A nyugat leánya.

Köln. 21: Szimfónikus zenekar. Wagner. Liszt, Struss műveiből.
Lipsee. 19.30: Rádiózenekar. 21.20: Szimfónikus zenekar.
Varsó. 17.45: Hangv.

Poznan. 21.30: Ariák és dalok.
Milánó. 20.45: Hangv. és kamarazene. 22: Operettreiszletek.

Róma. 21: Operaközv.
Prága. 20.30: Dalok.
Pozsony. 18: Hangv.

Osló. 20: Svájci est.
Ljubljana. 20: Romantikus hangv.
Belgrád. 22.50: Grammfón.

Csütörtök, január 15.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Könyvnyű zene. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Angol lecke. 20: Zenei szkeccs. 20.30: Szimfónikus hangv. Mozart: Es-dur szimfónia. Thaler: Diabolikus tánc. Grieg: Sigurd Jorsallar.

Budapest. 9.15: Hangverseny. — 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. államrendőrség zenekarának hangversenye. Fricsay: Veni, vidi, vici. Mendelssohn: Hebridák. Urrbach: Ab-ránd Rossini műveiből. Michell: Olasz dalgelyveleg. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4: Az iskolánkülvüli népművelés rádióelő-

adása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 5.10: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozatának „A lucerna, különös tekintettel ellenségeire”. 5.45: Balettdélután. Szikla Adol. A törpe gránátos. Ponchielli: Gioconda. Delibes: Naila — balettszvit. — 6.50: Angol nyelvoktatás. 7.25: A Mándits-szalózenekar hangversenye. 8.30: Vigjáték-előadás a Studióból. Utazás az örvégység felé. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Ifj. dehecceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: Munkásdalgylet.
Berlin. 22.30: Táncczene.

Breslau. 20: Rádiózenekar. Erkel, A. bos, Leoncavallo, Strauss művei.

Frankfurt. 20: Spontini: A vesztaszünet c. operája.

Lipsee. 19.30: Kálmán: Csárdáskirálynő c. operettje.

Varsó. Kattowitz. 19.25: Grammfón. 22.15: Hangv.

Poznan. 20.30: Ének és hegedűszámok.

Prága. Ostrava. 19: Operaelőadás az Operaházból.

Pozsony. 17.50: Rádiózenekar. Delibes művei. Sylvia balett. Forrás balettszvit. Coppélia részletek.

Apró hirdetések

Nagy uccai üzlethelyiség, mely ipari üzem céljaira is alkalmas, azonnal kiadó. Nationala Biztosító Cluj, Regina Maria 6.

Lehrling der rumänischen Sprache mächtig für Samstag gespeerten ge-nischten Waarenhandlung mit kostn. quartier gesucht. Heinrich Ehrenwald. Sámabata de jos, jud. Fágáras.

Clujon eladó ház, vasutass negyedben fűszer és iatlméressel, fiatal házaspárnak igen konveniabilis jövőt tud biznositani. Megkereséseket Róth Mór Café Metropol Cluj.

Köser vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. Vaj és tejnemek saját készítmények. Schwartz Ignác, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10.

Elsőrangú ort. köser házikoszt kapható háznál és kihordásra is. Brassai 10, udvar.

Teljes különbejáráttal szép uccai egészséges burorozott szoba fürdőszobával használatlalt is kiadó. Str. Gen. Bertha lot (Eötvös u.) 25.

Zongoraórát adok jó módszerrel jutni nyosan, gyakorlással is. Cim a kiadóban.

Három drb. 2—4 köbméterűrtartalmú láda 24 mm-es deszkából, jó állapotban nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Gyönyörű 1 vagy 2 egymásbany. burorozott szoba, fürdőszoba, esetleg konyhaszámálatlalt, 1-ré kiadó. Előb. beta 8., földszint.

Keresünk vallásos zsidó főzöaszszon. délelőtti szolgálatra, ki köser háztart. vezetésében jártas. Cim a kiadóban.

Gyönyörű moder négyszobás, komfortos lakás Erzsébet ut. 8. szám alatt február vagy március 1-re kiadó. Bővebbet Izr. Hitközségnél C. Reg. Ferd. 54. alól.

A ZSIDO HUMOR KINCSES-HÁZÁBOL!

Judische Schwanke (a legteljesebb zsidó vicc és anekdotagyűjtemény) 150 le. Die besten jüdischen Anekdoten 20 le. Bloch: Der Prager Golem 90 le. Kapható az UJ KELET könyvostályában.

Kivételesen olcsó árajánlat

A művészet története

szerkesztik: Barát, Eber, Takács 427 képpel, színes műmellékletekkel.

657 nagy oldalon félbőr-kötésben. Ára 1500 lej helyett csak 550 lej.

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

XIV. ÉVI
Cluj—Kö
január
5691 É

Uj Kelet
és bántásai
n
Cikkeink u
forrás meg

Kéziratokat
megőrzésük

Csak e

Vlad volt min zett szerencsétlő alkotója rájött len baja Romá rasztpárt huny nap Szászváros gyűlés alkalmá megyei tagozat jalta össze azo lyeek alapján kormányt támoc az első kettő és mondó frázis, megigéri-e, avan nak teljesítését tételek harmad nesen megdöbb kultuszminiszte attól teszi függ tandó támogatá hozzanak tör visszaállítására — mondotta V akadályozza a a jó törvénye mert nem isme

Vagyis máss Ha volna halál másképpen mer dolog van, ami csaknem az ös hogy a háboru tetést. Vissza mányt és akko Így véli legal akinek nyilván pont, amelyben országnál is el most a halálbü kozni. Minden jogász régóta v lehet gyilkos, soha jóvá nem termelhet ki, h jottányival sem ményeket. Ang gesztették fel ö büntetést. Egys méleti vitája n csak boldog le gyakorlatilag kriminal-szociol mait.

De van az ér as. Vajjon tén legszükségeseb Romániában? I vénykönyvne! esen-e sürgősele hiányát érezzük sok teszik tönk panamisták, cs

Meg kellene teni a visszaél próbálkozik né azzal, hogy tör köztisztviselők ellenőrzéséről é sines arról, h panamistákat, panamázott pé Vlad volt kult latot akarna te ennek a törve kellene szorgal visszaállításá h